

Ändringar i plan- och bygglagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2006/07:122 *Ett första steg för en enklare plan- och bygglag* samt två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Lagförslaget innebär sammanfattningsvis följande. I plan- och bygglagen förtydligas att det vid planläggning ska tas hänsyn till den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling och att det vid prövningen av lokalisering av bebyggelse till viss mark ska tas hänsyn bl.a. till risker för översvämning och erosion. Även reglerna om ändring av översiktsplan förtydligas. Vidare införs en möjlighet att i detaljplanen bestämma att det får ges bygglov för viss markanvändning med förbehåll att en förekommande markförorening har avhjälpits. Bygglovspliktens omfattning för en- och tvåbostadshus minskas bl.a. för s.k. friggebodar. Den maximala bygglovsfria ytan ökas från 10 till 15 kvadratmeter. Föresattningsarna för s.k. tidsbegränsade bygglov förtydligas. Dessutom blir det möjligt att under vissa föresattningsar upprepa en byggnadsåtgärd årligen utan någon ny bygglovsansökan. Sanktionsavgifterna höjs och knyts till prisbasbeloppets utveckling. Därutöver införs en möjlighet för miljöorganisationer att överklaga vissa beslut om detaljplaner. Samtidigt moderniseras språket i de berörda bestämmelserna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

I propositionen föreslås vidare att riksdagen godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag; dock att utskottet på eget initiativ föreslår vissa justeringar i två paragrafer för att säkerställa bestämmelsernas avsedda innebörd.

I betänkandet finns fem reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling m.m.	7
Beaktande av miljö- och riskfaktorer	9
Kungörelse om utställning av planförslag	12
Bygglovspliktens omfattning	13
Talerätt för miljöorganisationer	16
Regeringens lagförslag i övrigt	20
Ytterligare ändringar i plan- och bygglagen	20
Reservationer	23
1. Den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling m.m., punkt 1 (v, mp)	23
2. Beaktande av miljö- och riskfaktorer, punkt 2 (v, mp)	24
3. Kungörelse om utställning av planförslag, punkt 3 (v, mp)	26
4. Talerätt för miljöorganisationer, punkt 5 (v, mp)	27
5. Ytterligare ändringar i plan- och bygglagen, punkt 7 (v, mp)	28
Särskilt yttrande	31
Reformeringen av plan- och bygglagen, punkterna 1–6 (s)	31
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Propositionen	33
Följdmotioner	33
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	35
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	54

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling m.m.

Riksdagen antar 2 kap. 2 § första stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10). Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och avslår motion 2006/07:C7 yrkandena 1 och 5.

Reservation 1 (v, mp)

2. Beaktande av miljö- och riskfaktorer

Riksdagen antar 4 kap. 1 § första stycket och 5 § regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10). Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och avslår motion 2006/07:C7 yrkandena 2 och 6–8.

Reservation 2 (v, mp)

3. Kungörelse om utställning av planförslag

Riksdagen antar 4 kap. 7 § första stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10). Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och avslår motion 2006/07:C7 yrkande 12.

Reservation 3 (v, mp)

4. Bygglövspliktens omfattning

Riksdagen antar 8 kap. 4 och 4 b §§ regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) med de ändringarna att bestämmelserna får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och avslår motion 2006/07:C8 yrkande 1.

5. Talerätt för miljöorganisationer

Riksdagen dels antar 13 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10), dels godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkterna 1 i denna del och 2 samt avslår motion 2006/07:C7 yrkande 13.

Reservation 4 (v, mp)

6. Regeringens lagförslag i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) i den mån det inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkterna 1–5. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del.

7. Ytterligare ändringar i plan- och bygglagen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:C7 yrkandena 3, 4 och 9–11 samt 2006/07:C8 yrkande 2.

Reservation 5 (v, mp)

Stockholm den 22 november 2007

På civilutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Eva Sonidsson (s), Lise-Lotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 27 juni 2002 beslutade regeringen att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen samt lämna förslag till de lagändringar som behövs (dir. 2002:97). Kommittén antog namnet PBL-kommittén. I september 2005 överlämnade kommittén sitt slutbetänkande *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77). Betänkandet har remissbehandlats.

I propositionen *Ny instansordning för PBL-ärenden* (prop. 2006/07:98) föreslog regeringen att riksdagen skulle godkänna en inriktning för det fortsatta arbetet med en ny instansordning för PBL-ärenden som utgår från det av PBL-kommittén föreslagna s.k. miljödomstolsalternativet. Riksdagen antog förslaget den 1 juni 2007 (bet. 2006/07:CU31, rskr. 191).

I förevarande proposition behandlas ytterligare delar av kommitténs förslag. Regeringen föreslår – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till ändringar i plan- och bygglagen (1987:10). I propositionen föreslås vidare att riksdagen godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning. Århuskonventionens fullständiga beteckning är Konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionen undertecknades den 25 juni 1998.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i *bilaga 1* och dess lagförslag i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i plan- och bygglagen (PBL). Förslaget är första steget i regeringens arbete med att förenkla och förtydliga reglerna i plan- och bygglagen för att underlätta planerings- och byggprocessen för alla berörda.

Lagförslaget innebär i huvudsak följande. I lagen förtydligas att det vid planläggning ska tas hänsyn till den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling och att det vid prövningen av lokalisering av bebyggelse till viss mark ska tas hänsyn bl.a. till risker för översvämning och erosion. Reglerna om ändring av översiktsplan förtydligas. Det införs en möjlighet att i detaljplanen bestämma att det får ges bygglov för viss markanvänd-

ning med förbehåll att en förekommande markförorening har avhjälppts. Bygglövspliktens omfattning för en- och tvåbostadshus minskas bl.a. för komplementbyggnader, s.k. friggebodar, på upp till 15 kvadratmeter. Förutsättningarna för s.k. tidsbegränsade bygglov förtydligas. Dessutom blir det möjligt att under vissa förutsättningar upprepa en byggnadsåtgärd årligen utan någon ny bygglovsansökan. Plan- och bygglagens sanktionsavgifter höjs och knyts till prisbasbeloppets utveckling. Det införs en möjlighet för miljöorganisationer att överklaga vissa beslut om detaljplaner. Den ändringen gör det möjligt att återkalla en tidigare gjord reservation för Sveriges tillträde till Århuskonventionen. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en sådan återkallelse.

Regeringens lagförslag innebär också att språket moderniseras i de berörda bestämmelserna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Utskottets överväganden

Inledning

Utskottet behandlar propositionens förslag och bedömningar i allt väsentligt endast i de delar de mött invändningar i de med anledning av propositionen väckta motionerna. Betänkandets disposition följer dispositionen i propositionen.

Avslutningsvis behandlas i betänkandet motionsyrkanden väckta med anledning av propositionen vari föreslås ytterligare ändringar i plan- och bygglagen.

Den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om att tydliggöra att målet om en hållbar utveckling också har en ekonomisk dimension och avslår därmed ett motstående motionsförslag. Riksdagen avslår vidare ett motionsförslag om att kopplingen till miljömålen ska stärkas.

Jämför reservation 1 (v, mp) och särskilt yttrande (s).

Propositionen

Regeringen föreslår att den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling ska komma till uttryck i 2 kap. 2 § första stycket PBL genom det allmänna kravet att en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens ska främjas vid planläggning och byggande.

Enligt regeringen är ekonomisk tillväxt och ett starkt näringsliv baserat på konkurrenskraftiga företag en förutsättning för hållbar utveckling. Det finns därför skäl att i PBL tydliggöra att målet om en hållbar utveckling också har en ekonomisk dimension. För att säkerställa att såväl planläggning som byggande sker med beaktande av de olika dimensionerna i hållbar utveckling bör, enligt regeringen, den ekonomiska dimensionen komma till uttryck tillsammans med de andra dimensionerna i PBL:s grundläggande krav på planeringsarbetet. Bestämmelsen i 2 kap. 2 § första stycket kommer på så sätt, enligt regeringens mening, att ge ett uttryckligt stöd för krav avseende såväl de sociala som de ekologiska och ekonomiska dimensionerna vid alla typer av beslut enligt lagen.

Motionen

Jan Lindholm m.fl. (mp) föreslår i motion 2006/07:C7 att riksdagen ska avslå regeringens förslag till ändring i 2 kap. 2 § första stycket PBL (yrkande 1). Enligt motionärerna tycks regeringen ha förbiset att den ekonomiska dimensionen redan täcks av paragrafens formulering att "Planläggning skall ... främja en ändamålsenlig struktur ... av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar". Det av regeringen föreslagna tillägget om en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens blir en onödig förstärkning som riskerar att skapa en obalans eller otydlighet vid tillämpningen.

I motionen föreslås vidare sådana ändringar i PBL att kopplingen till miljömålen stärks (yrkande 5). Motionärerna anser att både de nationella och de regionala miljömålen bör göras bindande. Det kan ske genom att det i PBL ställs krav på att de planer vars genomförande innebär att möjligheten att uppfylla miljömålen motverkas måste innehålla en handlingsplan med kompensatoriska åtgärder. Som en följd av en sådan lagändring bör länsstyrelsen få ett särskilt uppföljningsansvar att se till att åtgärdsplaner tas fram. Genomförandet bör också följas. Enligt motionärerna bör kommunen vidare redovisa konsekvenserna för miljömålsuppfyllelsen i översiktsplanen (4 kap. 1 §). Länsstyrelsen bör tillhandahålla underlag för detta (4 kap. 5 §) och kommentera konsekvenserna för miljömålsuppfyllelsen i sitt granskningsyttrande (4 kap. 9 §). I motionen föreslås ett tillkännagivande med detta innehåll.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför kan PBL:s grundläggande bestämmelser sägas spegla den ekologiska, den sociala och den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling. Till skillnad från de sociala och ekologiska dimensionerna i hållbar utveckling har den ekonomiska dimensionen hittills inte kommit till erforderligt tydligt uttryck i bestämmelserna. I likhet med regeringen anser utskottet att ekonomisk tillväxt och ett starkt näringsliv baserat på konkurrenskraftiga företag är en förutsättning för hållbar utveckling och att det därför finns skäl att i PBL tydliggöra att målet om en hållbar utveckling också har en ekonomisk dimension. Någon risk för att det föreslagna tillägget i 2 kap. 2 § skulle skapa obalans eller otydlighet vid tillämpningen kan utskottet inte finna.

Utskottet ställer sig således bakom regeringens förslag till den ändrade lydelsen av 2 kap. 2 § första stycket PBL. Ställningstagandet innebär att utskottet avstyrker bifall till motion 2006/07:C7 yrkande 1.

I motionen lämnas även förslag om att kopplingen till miljömålen ska stärkas. I likhet med regeringen vill utskottet peka på att planeringsprocessen och instrumenten i bygglagstiftningen ger goda förutsättningar att uppfylla flertalet av de grundläggande kriterier som ryms i innebörden av hållbar utveckling. Utskottet anser att plan- och bygglagstiftningens syfte, grundläggande struktur, ansvarsfördelning och beslutsprocesser i allt väsent-

ligt stämmer överens med de grundläggande komponenterna för hållbar utveckling. Mot denna bakgrund kan konstateras att plan- och bygglagstiftningen i stort sett är väl ägnad att konkretisera innebörden av hållbar utveckling i sitt sammanhang, att hantera de målkonflikter som hållbar utveckling rymmer samt att säkerställa åtgärder för genomförandet. Detta är också regeringens uppfattning.

Regeringen pekar särskilt på att den generella karaktär som bestämmelsen i 2 kap. 2 § PBL har gör att de långsiktiga och allmänna målen normalt behöver konkretiseras i olika avseenden. När det gäller detaljplaner och områdesbestämmelser ska en avvägning mot eventuella motstående enskilda intressen göras. I översiktsplanen ska däremot endast beskrivas vilka allmänna intressen som finns i olika områden och ibland också hur starka dessa intressen är. De av riksdagen fastlagda nationella målen är en form av konkretisering. Genom att sådana mål successivt revideras och utvecklas underlättas också en lagtillämpning som beaktar förändringarna i samhällsutvecklingen. Även de nationella målen behöver konkretiseras med hänsyn bl.a. till skilda regionala och lokala förutsättningar. Detta sker främst i ett regionalt och kommunalt sammanhang där målen kan anpassas till behoven i den fysiska planeringen.

Enligt utskottets mening finns det mot bakgrund av det anförda inte heller anledning att gå motionärerna till mötes såvitt avser yrkande 5.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till ny lydelse av 2 kap. 2 § första stycket PBL och avstyrker motion 2006/07:C7 både vad gäller yrkandena 1 och 5.

Beaktande av miljö- och riskfaktorer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att i samband med förtydliganden i PBL av kommunens och länsstyrelsens skyldighet att beakta miljö- och riskfaktorer ta bort vissa särskilda hänvisningar till sådana faktorer och avslår därmed ett motstående motionsförslag. Riksdagen avslår vidare motionsförslag om att behovet av en minskning av utsläpp av växthusgaser ska komma till starkare uttryck i PBL.

Jämför reservation 2 (v, mp) och särskilt yttrande (s).

Propositionen

I propositionen konstateras att det finns en ökad medvetenhet om och vilja att uppmärksamma risken för olyckor, översvämningar, erosion och andra störningar i den fysiska planeringen och under byggandet. De grundläggande reglerna i PBL innebär också krav på hänsyn till olika miljö- och riskfaktorer. Samtidigt finns det, bl.a. mot bakgrund av de ökade riskerna

för översvämningar, enligt regeringens mening anledning att i PBL ställa tydligare krav på att beakta möjligheterna att undvika olyckor och förebygga risker. För att förtydliga vilka krav som bör ställas och för att få överensstämmelse mellan kommunernas och länsstyrelsernas prövningsprocesser, föreslår regeringen att det i de allmänna reglerna om vad som ska beaktas vid planläggning och lokalisering av bebyggelse (2 kap. 3 § PBL), i reglerna om översiktsplan (4 kap. 9 §) och i reglerna om statlig kontroll (12 kap. 1 §) ska framgå att hänsyn ska tas inte bara till människors hälsa utan även till deras säkerhet. Risken för olyckor, översvämningar och erosion ska också beaktas. Samtidigt föreslås att det i de allmänna reglerna i 2 kap. 3 § uttryckligen anges att hänsyn även ska tas till risken för olyckor. Tillägget behövs, anför regeringen, för att få överensstämmelse med reglerna om länsstyrelsens granskning enligt 4 kap. 9 § och prövning enligt 12 kap. 1 §.

I 4 kap. 1 § första stycket PBL anges i dess nuvarande lydelse att i översiktsplanen ska redovisas de allmänna intressen enligt 2 kap. och de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Enligt kapitlets 5 § 1 ska under samrådet länsstyrelsen särskilt ta till vara och samordna statens intressen och därvid bl.a. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. och sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.

Regeringen föreslår såvitt nu är i fråga att hänvisningen till miljö- och riskfaktorer i 4 kap. 1 och 5 §§ PBL tas bort. Förslaget till ändringen i denna del är en följd av att miljö- och riskfaktorer, särskilt om förslaget att förtydliga 2 kap. 3 § genomförs, helt kommer att tas om hand i 2 kap. och därför inte behöver nämnas särskilt i dessa paragrafer. I propositionen konstateras att den nuvarande regleringen har lett till en del oklarheter avseende de allmänna intressena i 2 kap. och om vissa miljö- och riskfaktorer verkligen ingår i de allmänna intressena. Genom att ta bort hänvisningen till miljö- och riskfaktorer kan denna otydlighet undanröjas. Att hänvisningen till miljö- och riskfaktorer tas bort, anför regeringen, innebär inte att kommunernas eller länsstyrelsernas redovisningsskyldighet minskas (jfr 4 kap. 9 §).

Motionen

Jan Lindholm m.fl. (mp) yrkar i motion 2006/07:C7 att riksdagen ska avslå regeringens förslag att ta bort ”miljö- och riskfaktorer” som aspekter som ska redovisas i översiktsplanen och tillhandahållas i länsstyrelsens underlag och råd till kommunerna enligt 4 kap. 1 § första stycket och 5 § 1 PBL (yrkande 2). Motionärerna anför att enligt den nuvarande lydelsen av 4 kap. 1 § ska de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden redovisas. Detta är, enligt motionärernas mening, en viktig information till allmänheten och myndig-

heter och bör därför stå kvar i lagen. Enligt 4 kap. 5 § 1 i dess nuvarande lydelse ska länsstyrelsen tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Ett samråd i dessa frågor är ett viktigt stöd för kommunens arbete med t.ex. genomförandet av miljömålen och bör stå kvar som en uppgift för länsstyrelsen.

Motionärerna anser vidare att översiktsplaner bör redovisa effekten på utsläpp av växthusgaser och att länsstyrelsen särskilt ska uppmärksamma klimatpåverkande effekter av översikts- och detaljplaner. Riksdagen bör därför, enligt motionärernas mening, förtydliga att behovet av en kraftig minskning av utsläpp av växthusgaser är en sådan miljöfaktor som ska redovisas i översiktsplanen enligt 4 kap. 1 § första stycket och även förtydliga att behovet av en kraftig minskning av utsläpp av växthusgaser är en sådan miljöfaktor där länsstyrelsen särskilt ska tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd enligt 4 kap. 5 § 1 i dess nuvarande lydelse. I motionen föreslås ett tillkännagivande med detta innehåll (yrkande 6).

Motionärerna föreslår även att riksdagen ska besluta om ett tillägg till 4 kap. 9 § andra stycket PBL som innebär att det av det granskningsyttande länsstyrelsen under utställningstiden ska avge över ett planförslag ska framgå om förslaget inte tillgodoser behovet av att bidra till en minskning av utsläpp av växthusgaser (yrkande 7). Vidare föreslås ett tillägg till 12 kap. 1 § PBL innebärande att länsstyrelsen även ska pröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det kan befaras att beslutet innebär att behovet av att minska utsläpp av växthusgaser inte tillgodoses (yrkande 8).

Utskottets ställningstagande

Den invändning som motionärerna gör mot förslaget att ta bort hänvisningen till miljö- och riskfaktorer i 4 kap. 1 och 5 §§ PBL bygger på en tanke om att skyldigheten att ta hänsyn till dessa faktorer därmed kommer att försvagas. Regeringen anför att hänvisningen inte fyller någon egen funktion eftersom alla miljö- och riskfaktorer omfattas av och därmed beaktas vid en tillämpning av bestämmelserna i 2 kap. PBL, något som blir särskilt tydligt mot bakgrund av regeringens förslag till ny lydelse av 2 kap. 3 §.

Dessutom har den nuvarande dubbelregleringen i bestämmelserna om översiktsplan i 4 kap. 1 och 5 §§ lett till en del oklarheter avseende de allmänna intressena i 2 kap. och om vissa miljö- och riskfaktorer verkligen ingår i dessa intressen. Regeringen anser att denna otydlighet kan undanröjas genom att hänvisningen till miljö- och riskfaktorer tas bort. Från regeringens sida betonas vidare att förslaget inte innebär att kommunernas eller länsstyrelsernas redovisningsskyldighet minskas (jfr 4 kap. 9 § PBL).

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att hänvisningen till miljö- och riskfaktorer i 4 kap. 1 och 5 §§ PBL inte fyller någon egen funktion och därför inte behöver nämnas särskilt i de aktuella paragraferna.

När det gäller motionsförslagen i övrigt som tar sikte på minskade utsläpp av växthusgaser och länsstyrelsens roll i detta sammanhang anser utskottet att denna miljöfaktor inte bör särbehandlas i föreslagna avseenden. Utskottet vill i sammanhanget erinra om vad som i föregående avsnitt sagts om den generella karaktär bestämmelserna i 2 kap. om hållbar utveckling har och om hur målet om en sådan utveckling konkretiseras.

Därtill kommer, enligt utskottets mening, att frågan om växthusgaser och andra till klimatet relaterade frågor i andra sammanhang ägnas fortlöpande uppmärksamhet. Bland annat ska en parlamentariskt sammansatt beredning genomföra en övergripande översyn av klimatpolitiken. I uppdraget för den s.k. Klimatberedningen ingår att utveckla den svenska klimatpolitiken avseende mål och åtgärder. Beredningen ska belysa hur det regionala och lokala klimatarbetet kan befrämja klimatpolitiken. De av riksdagen fastlagda miljökvalitetsmålen ska tas i beaktande (dir. 2007:59).

I sammanhanget bör vidare nämnas att Klimat- och sårbarhetsutredningen nyligen till regeringen överlämnat sitt slutbetänkande *Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter* (SOU 2007:60). Enligt utredningen bör den fysiska planeringen anpassas efter de framtida riskerna. Som stöd för planeringen och förebyggande åtgärder i övrigt bör staten informera och ta fram underlag. Det föreslås bl.a. att kommunernas skyldighet att ta hänsyn till risker för översvämningar m.m. i den fysiska planeringen bör bli tydligare i lagstiftningen och att länsstyrelserna får en central roll i anpassningsarbetet och att en särskild klimatanpassningsdelegation bör inrättas på länsstyrelserna.

Med det anförda och redovisade föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag till nya lydelse av 4 kap. 1 § första stycket och 5 § PBL samt avslår motion 2006/07:C7 yrkandena 2 samt 6–8.

Kungörelse om utställning av planförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag i fråga om krav på när en kungörelse om utställning av ett planförslag ska ske och avslår därmed ett motstående motionsförslag.

Jämför reservation 3 (v, mp) och särskilt yttrande (s).

Propositionen

Regeringen föreslår att det nuvarande kravet i 4 kap. 7 § första stycket PBL på att en kungörelse om utställning av ett planförslag ska ske minst en vecka före utställningstidens början tas bort.

I propositionen anføres att nuvarande krav anses leda till att både medborgare och berörda intressenter förväntar sig att utställningen börjar inom en vecka från kungörelsen.

Av den föreslagna bestämmelsen bör det, enligt regeringens mening, endast framgå att kungörelsen ska ske före utställningstidens början. På så sätt kan kommunen själv välja om den vill att utställningen ska starta redan dagen efter att kungörelsen skett eller senare. En sådan ändring hindrar inte att en kommun kungör utställningen en vecka innan utställningens början.

Motionen

Jan Lindholm m.fl. (mp) föreslår i motion 2006/07:C7 att riksdagen ska avslå regeringens förslag också i denna del (yrkande 12). Motionärerna framhåller att ett viktigt syfte med PBL är att öka allmänhetens möjligheter att delta i planprocessen. Kravet på information en vecka innan utställningen börjar anser motionärerna inte vara betungande för kommunen. Resultatet av regeringens förslag är i praktiken att utställningstiden förkortas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det nuvarande kravet i 4 kap. 7 § första stycket PBL som gäller att en kungörelse om utställning ska ske minst en vecka före utställningstidens början ska tas bort. Riksdagen bör således anta regeringens lagförslag också i denna del och avslå motion 2006/07:C7 yrkande 12.

Bygglövspliktens omfattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om att bygglövspliktens omfattning minskas för en- och tvåbostadshus och till dem hörande komplementbyggnader med en av utskottet på eget initiativ föreslagen justering av lagtexten. Därmed avslår riksdagen ett motstående motionsförslag.

Jämför särskilt yttrande (s).

Propositionen

Regeringen föreslår att bygglövspliktens omfattning minskas för en- och tvåbostadshus och till dem hörande fristående uthus, garage och andra mindre byggnader (komplementbyggnader). Enligt regeringsförslaget ska bygglövsplikt inte krävas för att bl.a.

- med mur eller plank anordna skyddade uteplatser inom 3,6 m från bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 m och inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 m,
- anordna skärmtak över sådana uteplatser eller över altaner, balkonger eller entréer, om skärmtaken tillsammans inte täcker en större area än 15,0 kvm och inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 m, eller
- i närhet av bostadshuset uppföra komplementbyggnader (s.k. friggebodar) som tillsammans inte innebär en större byggnadsarea än 15,0 kvm, har en taknockshöjd som inte överstiger 3,0 m och inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 m.

Enligt förslaget till ny lydelse av 8 kap. 4 § och den föreslagna nya bestämmelsen i 8 kap. 4 b § får de nu nämnda åtgärderna vidtas närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter om de grannar som berörs medger det.

Förslaget omfattar också att kommunen i en detaljplan eller områdesbestämmelser får bestämma att bygglov krävs för att inom ett område som utgör en värdefull miljö uppföra komplementbyggnader.

Motionen

I motion 2006/07:C8 föreslår Sonia Karlsson (s) att riksdagen antar regeringens förslag avseende 8 kap. 4 § PBL med de ändringarna att det i regeringsförslaget använda uttrycket ”inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter” ersätts av ”inte placeras närmare fastighetsgränsen än 4,5 meter” (yrkande 1). Enligt motionären finns det en risk att allmänheten kommer att missuppfatta ”gräns mot annan fastighet eller tomt” och tolka det som att de inte behöver grannens medgivande om deras tomt gränsar mot kommunens gata eller park. Det kan finnas mycket starka skäl att inte placera en friggebod mot gata, t.ex. gällande sikt och trafiksäkerhet. För att åtgärda denna otydlighet bör ordet ”gränsen” i bestämmelsernas nuvarande lydelse ersättas med ”fastighetsgränsen”. I motivtexten bör anges att för fastigheter som inte följer en detaljplans användningsgräns är det denna gräns som gäller.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att bygglovspliktens omfattning behöver förenklas och förtydligas, dels för att ge fastighetsägare större frihet i utformningen av sin omedelbara närmiljö, dels för att underlätta kommunernas hantering av bygglovsärenden. Ytterligare lättnader bör därför kunna medges från bygglovsplikten för en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan. Regeringsförslaget i denna del har inte mött invändningar i någon motion, och utskottet delar regeringens uppfattning att de föreslagna lättnaderna bör genomföras.

När det gäller den närmare utformningen av bestämmelserna bör utgångspunkten vara att dessa får en enkel, enhetlig och tydlig utformning. Bygglövsplikten måste kunna förstås av vanliga husägare, inte minst av det skälet att misstag kan bli ekonomiskt kännbara. Motionen väcker frågan om de föreslagna bestämmelsernas tydlighet.

I propositionens förslag till ny lydelse av 8 kap. 4 och 4 b §§ PBL – där de nu av utskottet behandlade lättnaderna i bygglovsplikten regleras – anges på flera ställen ett placeringsavstånd på 4,5 meter i förhållande till ”en annan fastighet eller tomt”. I den nuvarande lagtexten används i stället uttrycket ”gränsen”.

I propositionen anförs om de nuvarande bestämmelsernas innebörd bl.a. följande. I samtliga fall där en byggnad eller byggnadsdel tillkommer gäller att den inte får sträcka sig närmare gränsen än 4,5 meter, om de grannar som berörs inte medger detta. Det senare villkoret har emellanåt missuppfattats på så sätt att kommunens gatuförvaltning har uppfattats som granne och därmed kan medge att friggebodar och annat får placeras närmare gräns mot gata eller väg än 4,5 meter. Detta har dock aldrig varit avsikten. Inom denna zon är bygglovsplikten inte undantagen och prövningen förbehållen byggnadsnämnden, vilket framgår av förarbetena till PBL (prop. 1985/86:1 s. 256). Vad som gäller vid gräns mot park har betraktats som en öppen fråga.

I den förevarande propositionen sägs vidare i fråga om regeringsförslagets avsedda innebörd att åtgärderna inte är fria från bygglovsplikt i de fall komplementbyggnader eller andra byggnadsåtgärder placeras närmare gräns mot granne, gata eller park än 4,5 meter. Enligt regeringen kan som de nuvarande bestämmelserna är formulerade ordet ”gränsen” betyda vilken gräns som helst, vilket naturligtvis aldrig har varit avsikten med bestämmelserna. Den otydligheten anser regeringen bör åtgärdas. Det bör därför framgå att undantaget från bygglovsplikten inte gäller närmare gränsen mot annan fastighet eller tomt än 4,5 meter.

Inför ett ställningstagande till regeringens förslag i denna del vill utskottet erinra om att uttrycket ”gränsen” vid tillkomsten av PBL infördes i 8 kap. 4 § på Lagrådets inrådan och då ersatte det i lagrådsremissens lagtext föreslagna uttrycket ”tomtgränsen”. Lagrådet anförde i denna fråga följande (prop. 1985/86:1, bil. s. 289, jfr s. 697).

Vad som avses med ”tomtgräns” synes osäkert. Syftet med kravet på medgivande måste vara att grannar inte annat än efter eget medgivande skall besväras av närgången bebyggelse. I allmänhet torde därför tomtgränsen vara att förstå som gränsen mellan den byggandes och grannens fastigheter. Det behöver emellertid inte alltid vara fråga om fastigheter. I specialmotiveringen sägs också att, om anläggningen eller byggnaden skall uppföras på arrenderad mark, avståndet lämpligen bör räknas från gränsen för den tomtplats som arrenderas. Sammansättningsledet ”tomt” för tanken fel. Ordet ”tomt” har nämligen i PBL närmast betydelsen ”byggplats” eller ”tomtplats” (se t.ex. 3 kap. 15 och 17 §§). I detta sammanhang kan knappast avses tomt i den betydelsen. Eftersom uttrycket ”fastighetsgränsen” inte täcker alla fall förordar lagrådet uttrycket ”gränsen”.

När det nu gäller förslaget att i 8 kap. 4 och 4 b §§ PBL ersätta det i nuvarande 4 § använda uttrycket ”gränsen” med ”en annan fastighet eller tomt” anser utskottet att det nya uttrycket är mindre väl valt. Av bestämmelserna kommer inte att direkt kunna utläsas vad som gäller i förhållande till t.ex. en angränsande samfällighet eller till allmänt vatten. Med hänsyn till detta bedömer utskottet det som mest lämpligt att det nuvarande uttrycket ”gränsen” i vart fall tills vidare behålls. Utskottet utgår från att regeringen, om den finner det behövligt att förtydliga bestämmelsen, i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen.

Utskottet har genom sitt nu gjorda ställningstagande i ett avseende visserligen gått motionären till mötes, men i stället för att – som motionären föreslagit – snäva in bestämmelsens tillämpningsområde ännu mer än vad regeringens förslag innebär, utvidga dess tillämpningsområde av samma skäl som Lagrådet tidigare förordat.

Med det anförda föreslår utskottet på eget initiativ att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i 8 kap. 4 och 4 b §§ PBL med de ändringarna att bestämmelserna får den lydelse som framgår av utskottets i *bilaga 3* framlagda lagförslag. Därmed bifaller riksdagen delvis propositionen och avslår motion 2006/07:C8 yrkande 1.

Talerätt för miljöorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag såvitt gäller möjligheten för miljöorganisationer att överklaga vissa beslut om detaljplaner. Riksdagen godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning. Riksdagen avslår därmed ett mot regeringens lagförslag stående motionsförslag.

Jämför reservation 4 (v, mp) och särskilt yttrande (s).

Bakgrund

Sverige ratificerade Århuskonventionen år 2005 (jfr prop. 2004/05:65, bet. MJU11, rskr. 193). Den s.k. tredje pelaren i Århuskonventionen innebär att allmänheten ska ha en rätt att få vissa frågor prövade av en självständig instans. Enligt Århuskonventionen presumeras att miljöorganisationer alltid är berörda av de beslut som faller inom konventionens tillämpningsområde. Miljöorganisationer ska därför ha en mycket vidsträckt rätt till prövning.

Århuskonventionens krav på tillgång till rättslig prövning av vissa miljöbeslut gäller beslut om tillstånd till de verksamheter som anges i bilaga 1 till konventionen. Det rör sig i första hand om stora miljöfarliga verksamheter och infrastrukturprojekt. Kraven på tillgång till rättslig prövning gäller även sådana beslut som omfattas av krav på miljökonsekvensbeskrivning liksom andra beslut som kan ha betydande påverkan på miljön. Konventionen ställer därutöver krav på tillgång till prövning av beslut som strider mot nationell miljölagstiftning. Om konventionens närmare innebörd hänvisas till propositionen, avsnitt 12.

I samband med att riksdagen godkände konventionen beslutade riksdagen om vissa lagändringar som ansågs nödvändiga för att leva upp till åtagandena enligt konventionen och de två EG-direktiv som har koppling till den. Bland annat infördes en rätt för miljöorganisationer att föra talan mot tillståndsbeslut enligt flera lagar, bl.a. väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg. Eftersom det var angeläget att Sverige inte skulle vänta med ratificeringen och då en nödvändig ändring i PBL inte skulle hinna genomföras dessförinnan, beslutades att Sverige skulle ratificera konventionen med en reservation för PBL:s förenlighet med konventionen (prop. 2004/05:65 s. 116 f. och 125 f., bet. MJU11, rskr. 193). Avsikten var att ta tillbaka reservationen efter det att den nödvändiga lagändringen kommit till stånd.

Det gemenskapsrättsliga genomförandet av Århuskonventionen innebar bl.a. att även rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) med krav på att icke-statliga miljöorganisationer som uppfyller kraven i nationell lagstiftning ska anses ha sådant intresse av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet att den ska ha rätt att få det prövat av domstol eller annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag. Av både Århuskonventionen och MKB-direktivet följer alltså ett krav på rätt till prövning för miljöorganisationer avseende beslut som omfattas av förfarande med miljökonsekvensbeskrivning i MKB-direktivets mening och som regleras i miljöbalken.

MKB-direktivet reglerar tillståndsprocesser för vissa särskilt angivna projekt eller projekt som efter bedömning utifrån särskilda kriterier kan anses ha betydande miljöpåverkan. Tillståndsprocessen enligt MKB-direktivets krav är som huvudregel reglerad i miljöbalken och avslutas med besked rörande tillstånd för en viss verksamhet. PBL har egentligen inte någon tillståndsprocess för verksamheter av det slag som direktivet syftar på. EG-kommissionen har dock kritiserat Sverige för att inte ha genomfört MKB-direktivet på rätt sätt.

Regeringen och riksdagen har därefter gjort bedömningen att PBL:s detaljplaneprocess är den enda tillståndsprocessen för vissa särskilt angivna projekt och riksdagen beslutade i mars 2005 att krav motsvarande MKB-direktivets ska gälla för vissa beslut om detaljplaner och enligt 5 kap. 18 § PBL (prop. 2004/05:59, bet. BoU6, rskr. 169). Bestämmelsen,

som trädde i kraft den 1 maj 2005 och som fått sin nuvarande utformning efter kritik från EG-kommissionen om att Sverige inte genomfört MKB-direktivet på rätt sätt, gäller ianspråktagande för (1) industriändamål, (2) köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse, (3) skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar, (4) hamn för fritidsbåtar, (5) hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse, (6) permanent campingplats, (7) nöjespark, eller (8) djurpark.

Klagorätten för en ideell förening som enligt sina stadgar har till ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen regleras i 16 kap. 13 § miljöbalken. För att få överklaga ska föreningen ha bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år och ha lägst 2 000 medlemmar.

Propositionen

Enligt regeringsförslaget till den nya paragrafen 13 kap. 6 § PBL ska ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 5 kap. 18 § tredje stycket PBL få överklagas av en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken.

Den nya paragrafen innebär att Sverige kan återkalla den del av den reservation som gjordes i samband med ratificeringen av Århuskonventionen (protokollsbeslut nr 37 vid regeringssammanträde den 28 april 2005, dnr M2005/2902/R). Regeringen har därför föreslagit att riksdagen godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning.

Motionen

I motion 2006/07:C7 av Jan Lindholm m.fl. (mp) lämnas förslag om att riksdagen beslutar att 13 kap. 6 § PBL ska ges följande lydelse (yrkande 13). ”Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan får överklagas av en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken.”

I motionen anförts att det av proposition 2005/06:56 *En moderniserad rättsprövning, m.m.* framgår att vid införlivandet av Århuskonventionen i svensk lagstiftning bör miljöorganisationer ges rätt att överklaga beslut där nationell lagstiftning kräver miljökonsekvensbeskrivningar. Motionärerna pekar på att talerätten i kommitténs och regeringens förslag begränsas till vissa detaljplaner och inte ens alla som kräver en miljökonsekvensbeskrivning. Begränsningen till verksamheter eller åtgärder som anges i 5 kap. 18 § tredje stycket är olycklig. PBL-kommitténs och regeringens tolkning av Århuskonventionen och EG-rätten rimmar illa med konventionens inten-

tioner och regeringens uttalanden i det ovannämnda lagstiftningsärendet. Enligt motionärerna bör rätten att överklaga gälla alla detaljplaner som kan antas ha en betydande miljöpåverkan.

Utskottets ställningstagande

Såsom regeringen anför i propositionen vill utskottet understryka PBL-systemets huvudprincip att det är kommunerna som har uppgiften att göra de slutliga avvägningarna när det gäller samhällets intressen. Den huvudprincipen ska hållas fast även fortsättningsvis, men med hänsyn till MKB-direktivet och Århuskonventionen behöver det göras ett avsteg från principen genom att införa en möjlighet för miljöorganisationer att överklaga vissa beslut. Utskottet delar regeringens uppfattning i denna fråga.

Enligt regeringsförslaget bör rätten för miljöorganisationerna att klaga föras in i en ny bestämmelse i 13 kap. 6 § PBL och begränsas till beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 5 kap. 18 § tredje stycket. Rätten att överklaga begränsas alltså enligt propositionen till och aktualiseras vid planläggning för vissa särskilt angivna åtgärder där ett normalt förfarande tillämpas och en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna för projekt ska upprättas.

Regeringen anför i fråga om förslagets konventionsförenlighet följande. I samband med tillträdet till Århuskonventionen (prop. 2004/05:65) och i senare lagstiftningsärenden (prop. 2006/07:95) har kritik framförts mot det svenska genomförandet. Bland andra Lagrådet har anfört att kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken begränsar antalet klagoberättigade på ett sätt som gör det tveksamt om Århuskonventionens krav verkligen är tillgodosedda. Även i detta lagstiftningsärende har Lagrådet framfört denna synpunkt. I propositionen om Århuskonventionen (prop. 2004/05:65) förklarade den förra regeringen sin avsikt att återkomma i frågan om miljöorganisationers talerätt och då ta hänsyn till den utveckling som sker på gemenskapsrättens område där ett förslag till direktiv om tillgång till rättslig prövning fortfarande diskuteras. Det finns därför anledning för regeringen att komma tillbaka till denna fråga längre fram.

Som framgår har regeringen och Lagrådet särskilt behandlat regeringsförslagets konventionsförenlighet, men det har gällt hänvisningen till 16 kap. 13 § miljöbalken – en helt annan fråga än den motionärerna tagit upp. När det gäller avgränsningen av de beslut som en miljöorganisation ska kunna överklaga finner utskottet inte mot bakgrund av vad som anförs i motionen skäl till tveksamhet till regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker således regeringens förslag både i vad de avser lydelsen av PBL i denna del och godkännandet av att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är fören-

ade med krav på miljökonsekvensbeskrivning. Därmed avstyrker utskottet den motstående motionen 2006/07:C7 yrkande 13 om en annan lydelse av 13 kap. 6 §.

Regeringens lagförslag i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag i övrigt.

Jämför särskilt yttrande (s).

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag i övrigt i den mån de inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Ytterligare ändringar i plan- och bygglagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som gäller överklagande m.m., lågstrålade zoner, bygglovsplikt för basstationer för mobiltelefoner, externa köpcentrum, transportplaner, vindkraft samt järnväg och annan kollektivtrafik. Utskottet hänvisar till pågående berednings- och utredningsarbete.

Jämför reservation 5 (v, mp).

Inledning

I de motioner som väckts med anledning av propositionen föreslås ytterligare ändringar i PBL. Förslagen gäller förutsättningar för överklagande m.m., lågstrålade zoner, bygglovsplikt, externa köpcentrum och transportplaner. Vidare gäller förslagen vindkraft samt järnväg och annan kollektivtrafik.

Motionerna

Sonia Karlsson (s) anför i motion 2006/07:C8 att det bör ställas krav på att den som lämnat synpunkter i ett planärende ska lämna sådana uppgifter om sig själv att det tydligt framgår vem han eller hon är (yrkande 2). Kravet ska omfatta att namnet är läsbart samt att adress, fastighetsbeteckning eller personnummer anges. Brist i detta avseende ska undanta kommunen från skyldighet att lämna underrättelse om sitt utlåtande över framförda synpunkter på ett förslag till ny plan m.m. och att lämna anvisningar för överklagande. Det ska vid en sådan brist inte heller föreligga någon rätt att överklaga. Motionären har lämnat förslag till nya lydelse av 5 kap. 27 och 30 §§ samt 13 kap. 5 § PBL.

Motionen omfattar i denna del ytterligare en fråga. I 13 kap. 5 § PBL anges i dess nuvarande lydelse, liksom i motionärens förslag till ny lydelse, att endast den får överklaga som ”senast under utställningstiden” skriftligen har framfört synpunkter som inte blivit tillgodosedda. Enligt motionen bör i motivtext till den nya lydelsen av bestämmelsen klargöras att med ”senast under utställningstiden” avses yttranden som kommit in under det egentliga planarbetet för den aktuella platsen men inte under programarbetet. Enligt motionären diskuteras ofta under programskedet olika alternativa lokaliseringar och det är inte rimligt att t.ex. ett förord i detta skede för en viss lokalisering långt senare ska ge rätt till överklagande då en detaljplan för ett av de andra alternativen antagits.

I motion 2006/07:C7 av Jan Lindholm m.fl. (mp) lämnas förslag om att sådana ändringar görs i PBL att det blir möjligt för kommunen att ange lågstrålande zoner i översikts- och detaljplaner (yrkande 3).

Enligt ett annat förslag i motionen ska bygglovsplikt för basstationer/antennerna för mobiltelefoni införas (yrkande 4).

Vidare begärs i samma motion förslag om ett moratorium avseende externa köpcentrum och att en utredning tillsätts med ändamål att åstadkomma en mer balanserad utveckling av handeln (yrkande 9). Utredningen bör enligt motionärerna även lägga fram ett förslag om tillståndsplikt enligt miljöbalken. Utredningen ska syfta till att behålla och utveckla stadskärnorna, minimera transportbehovet för handelsändamål och öka jämställdheten.

I motionen lämnas dessutom förslag om att 5 kap. 7 § PBL bör kompletteras med en ny punkt som ger möjlighet för kommunen att skriva in krav på transportplaner i detaljplaner för transportgenererande verksamheter (yrkande 10). Enligt motionen bör regelverket ändras för att det ska bli lättare för kommunerna att ställa krav på transportplaner vid nyetablering.

Slutligen föreslås i motionen att en prioritering ska ske av vindkraft samt järnväg och annan kollektivtrafik (yrkande 11). Motionärerna påpekar betydelsen av utbyggnaden av vindkraft som en viktig del av omställningen av energisystemet samt att utbyggnaden av järnvägen och annan kollektivtrafik är en viktig del av klimatanpassningen av transportsystemet. Järnvägsutbyggnaden har särskild betydelse för att minska den snabbt ökande lastbilstrafiken. Kommunen bör mot denna bakgrund i sin planering särskilt lyfta fram möjligheterna att bygga ut vindkraft samt infrastruktur för järnväg och annan kollektivtrafik. Länsstyrelsen bör bistå med underlag för denna planering samt uppmärksamma dessa frågor i sitt granskningsyttrande.

Pågående och planerat arbete

Regeringen har på grundval av PBL-kommitténs arbete i två propositioner lämnat förslag till riksdagen. Den nu av riksdagen behandlade propositionen är det första steget för konkreta förenklingar av PBL. Kommitténs betänkandet bereds vidare inom Regeringskansliet.

En särskild utredare har i slutet av september 2007 fått regeringens uppdrag att se över vissa frågor i plan- och bygglagstiftningen. Utredaren ska undersöka möjligheterna att ytterligare förenkla och förtydliga de regler som styr den fysiska planeringen och vissa byggrelaterade frågor. Utredaren ska bl.a. när det gäller förenklat planförfarande m.m. se över bestämmelserna 5 kap. PBL i sin helhet. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 31 maj 2008 (dir. 2007:136).

Miljöprocessutredningen, som tillkallades den 20 juni 2007, ska utreda och föreslå de organisations- och författningsändringar som behövs för en ändrad instansordning för vissa mål och ärenden enligt miljöbalken och PBL. Översynen omfattar även de processuella reglerna för PBL-, miljö- och fastighetsmålen. Utredaren får fritt ta upp och föreslå ändringar som har samband med uppdraget, som ska slutredovisas senast den 31 december 2008 (dir. 2007:94).

Regeringen har uttalat att det är viktigt att det nuvarande regelverket som påverkar förutsättningarna för produktion av förnybar energi utreds och att författningsändringar vid behov föreslås. Regeringen avser att återkomma med tilläggsdirektiv i bl.a. denna fråga under hösten 2007. Tilläggsdirektiven kommer att omfatta också vissa övriga frågor enligt miljöbalken och PBL.

Utskottets ställningstagande

Samtliga motionsförslag har, enligt utskottets mening, en sådan koppling till de överväganden som nu görs i fråga om PBL:s framtida utformning att det inte finns skäl för riksdagen att nu i sak ta ställning till dem. Riksdagen bör i stället avvakta resultatet av det fortsatta arbetet. Utskottet avstyrker motionerna 2006/07:C7 yrkandena 3, 4 och 9–11 samt 2006/07:C8 yrkande 2.

Reservationer

1. Den ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling m.m., punkt 1 (v, mp)

av LiseLotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) såvitt avser 2 kap. 2 § första stycket och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C7 yrkandena 1 och 5 samt avslår proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Vi avstyrker regeringens förslag till ändring av 2 kap. 2 § första stycket PBL. Förslaget synes bygga på ett missförstånd. Regeringen utgår från att det råder en obalans mellan å ena sidan de ekologiska och sociala dimensionerna och å andra sidan den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling i styckets nuvarande utformning. Regeringen tycks ha förbisett att den ekonomiska dimensionen redan täcks av paragrafens formulering att ”planläggning skall ... främja en ändamålsenlig struktur ... av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar”.

Kommunernas praxis visar också att den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling redan tillgodoses mer än väl. Det av regeringen föreslagna tillägget i 2 § om ”en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens” blir en onödig förstärkning som riskerar att skapa en obalans eller otydlighet vid tillämpningen.

Vidare är ”ekonomisk tillväxt” en dålig indikator på en ekonomiskt hållbar utveckling. Tvärtom kan ekonomisk tillväxt i stället ofta medföra ökad förbrukning av naturresurser och utsläpp, utan motsvarande förbättring av medborgarnas välfärd eller livskvalitet. Däremot är en ekonomisk hushållning med resurser en viktig ingrediens i ett hållbart samhälle. Väl så viktigt är även den ekonomiska aktivitetens innehåll.

Möjligheten att uppfylla de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen påverkas på ett avgörande sätt av den fysiska planeringen. Kopplingen mellan miljömålen och PBL är alltför svag. Miljömålen har inte ett tillräckligt stöd i de nuvarande bestämmelserna.

Vi anser att övergripande vattenfrågor bör få en mer framträdande roll i översiktsplaneringen samt att potentiellt förorenade områden ska redovisas i översiktsplanerna.

Denna skyldighet bör, enligt vår mening, breddas till miljömålen mer generellt. Användningen av mark och vatten får konsekvenser för mål som Frisk luft, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv, m.fl. Åtgärder för att uppfylla olika miljömål kan också ha en positiv effekt på utsläppen av växthusgaser. Åtgärderna kan också vara nödvändiga för anpassningen till ändrade klimatförhållanden.

Miljömålen – både de nationella och de regionala – bör göras bindande. Det kan ske genom att det i PBL ställs krav på att de planer vars genomförande innebär att möjligheten att uppfylla miljömålen motverkas måste innehålla en handlingsplan med kompensatoriska åtgärder. Som en följd av en sådan lagändring bör länsstyrelsen få ett särskilt uppföljningsansvar att se till att åtgärdsplaner tas fram. Genomförandet bör också följas upp.

Vidare bör kommunen redovisa konsekvenserna för miljömålsuppfyllelsen i översiktsplanen (enligt 4 kap. 1 § PBL). Länsstyrelsen bör tillhandahålla underlag för detta (enligt 4 kap. 5 § PBL) och i sitt granskningsyttande kommentera konsekvenserna för miljömålsuppfyllelsen (enligt 4 kap. 9 § PBL).

Regeringen bör efter sedvanlig beredning återkomma till riksdagen med de förslag till lagändring som vi förespråkar.

Vi föreslår att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) såvitt avser 2 kap. 2 § första stycket och tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed avslår riksdagen proposition 2006/07:122 i denna del och bifaller motion 2006/07:CU7 yrkandena 1 och 5.

2. Beaktande av miljö- och riskfaktorer, punkt 2 (v, mp)

av LiseLotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) såvitt avser 4 kap. 1 § första stycket,
- b) antar 4 kap. 5 § regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) förutom att punkten 2 ska erhålla lydelsen ”tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. och sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,” samt
- c) tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C7 yrkandena 2 och 6–8 samt bifaller delvis proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att 4 kap. 1 § första stycket och 5 § 1 PBL ändras på så sätt att uttrycken ”de miljö- och riskfaktorer” respektive ”sådana miljö- och riskfaktorer” tas bort. Vi avstyrker de ändringarna.

I 4 kap. 1 § första stycket PBL anges vad översiktsplaner ska redovisa. Enligt lagrummets nuvarande lydelse ska de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden redovisas. Detta är viktig information till allmänheten och myndigheter.

I 4 kap. 5 § 1 PBL i dess nuvarande lydelse (4 kap. 5 § 2 regeringsförslaget) föreskrivs vad länsstyrelsen särskilt ska göra under samrådet. Den nuvarande utformningen innebär att länsstyrelsen ska tillhandahålla underlag för kommunens bedömning och ge råd i fråga om sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Regeringen anser således inte att länsstyrelsen ska fullgöra dessa uppgifter längre. Dessa uppgifter utgör dock, enligt vår mening, ett viktigt stöd i kommunens arbete med t.ex. genomförandet av miljömålen och bör behållas.

Den ökade risken för översvämning och erosion beror som bekant på utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Det är viktigt att hantera den klimatrubbning som redan har påbörjats. Det är också viktigt att kraftigt minska de utsläpp som orsakar klimatstörningar. Detta är ett prioriterat samhällsintresse, kanske vår tids största utmaning.

Sedan PBL-kommittén lämnade sina förslag i september 2005 har kunskapen om klimatförändringarnas orsaker och effekter samt medvetenheten om klimatproblematiken ökat påtagligt. Insikten om att det är angeläget och bråttom att minska utsläppen av koldioxid har vuxit. Det finns nu en bred politisk enighet om att hotet om klimatstörningar är allvarligt och fordrar handling. Detta bör komma till starkare uttryck i PBL.

Det räcker alltså inte, som regeringen föreslår, att ökad hänsyn ska tas till risker som förvärras av klimatförändringen; det gäller att också minska utsläppen.

Den fysiska planeringen kan få konsekvenser för utsläpp av växthusgaser genom bl.a. lokalisering av bebyggelse för olika ändamål, transportinfrastruktur och energinfrastruktur. Bebyggelsens lokalisering kan påverka förutsättningarna för både transport- och energisystemet (t.ex. fjärrvärme).

Åtgärder för att minska transportbehovet måste komma till stånd betydligt mer systematiskt och målinriktat än hittills. Vi föreslår därför som ett nästa steg i reformeringen av PBL att översiktsplanen ska redovisa effekten av utsläpp av växthusgaser samt att länsstyrelsen särskilt ska uppmärksamma klimatpåverkande effekter av översikts- och detaljplaner. I lagen bör förtydligas att behovet av en kraftig minskning av utsläpp av växthusgaser är en sådan miljöfaktor som ska redovisas i översiktsplanen enligt 4 kap. 1 § första stycket PBL. Det bör också förtydligas att behovet av en kraftig minskning av utsläpp av växthusgaser är en sådan miljöfaktor där

länsstyrelsen särskilt ska tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd enligt 4 kap. 5 § 1 PBL (nuvarande lydelse; 4 kap. 5 § 2 regeringsförslaget).

Vidare bör i 4 kap. 9 § PBL läggas till en ny punkt (5) med innebörden att av länsstyrelsens granskningsyttrande över planförslaget ska framgå om förslaget inte tillgodoser behovet av att bidra till en minskning av utsläpp av växthusgaser.

Slutligen bör i 12 kap. 1 § PBL läggas till en ny punkt (5) om att länsstyrelsen ska pröva kommunens beslut rörande detaljplan och områdesbestämmelser, om det kan befäras att beslutet innebär att kravet att minska utsläpp av växthusgaser inte tillgodoses.

Regeringen bör efter sedvanlig beredning återkomma till riksdagen med de förslag till lagändringar som vi nu förespråkat.

Vi föreslår att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) såvitt avser 4 kap. 1 § första stycket och antar förslaget till ändring i 5 §, dock att punkten 2 ska erhålla lydelsen ”tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. och sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,” vilket i sak innebär ett avslag på regeringsförslaget även i denna del. Vi föreslår också att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi i övrigt framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:CU7 yrkandena 2 och 6–8 samt bifaller delvis proposition 2006/07:122 i denna del.

3. Kungörelse om utställning av planförslag, punkt 3 (v, mp)

av LiseLotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) såvitt avser 4 kap. 7 § första stycket. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C7 yrkande 12 och avslår proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Enligt regeringsförslaget slopas kravet på att en kungörelse om utställningen av ett planförslag ska anslås på kommunens anslagstavla och införas i ortens tidning minst en vecka före utställningstidens början (4 kap. 7 § första stycket PBL). Vi avstyrker förslaget.

Allmänheten är i ett underläge i planprocessen. Ett viktigt syfte med plan- och bygglagen är därför att öka allmänhetens möjligheter att delta i planprocessen. Kravet på information en vecka innan utställningen börjar

är inte betungande för kommunen. Resultatet av regeringens förslag är i praktiken att utställningstiden förkortas. Allmänhetens underläge bör inte förstärkas, tvärtom bör medborgarinflytandet stärkas.

Vi föreslår att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen såvitt avser 4 kap. 7 § första stycket. Därmed avslår riksdagen proposition 2006/07:122 i denna del och bifaller motion 2006/07:CU7 yrkande 12.

4. Talerätt för miljöorganisationer, punkt 5 (v, mp)

av LiseLotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar 13 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
- b) avslår regeringens förslag till godkännande att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning samt
- c) tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och motion 2006/07:C7 yrkande 13 och avslår proposition 2006/07:122 punkt 2.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att talerätten utökas genom att det för miljöorganisationer som uppfyller kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken införs en rätt att överklaga beslut om detaljplaner (13 kap. 6 § PBL regeringsförslaget). Förslaget är bra, men otillräckligt.

Av proposition 2005/06:56 *En moderniserad rättsprövning, m.m.* framgår att vid införlivandet av Århuskonventionen i svensk lagstiftning bör miljöorganisationer ges rätt att överklaga beslut där nationell lagstiftning kräver miljökonsekvensbeskrivningar. Som framhålls i Uppsala universitets remissyttrande begränsas talerätten i kommitténs – liksom i regeringens – förslag till vissa detaljplaner och inte ens alla som kräver miljökonsekvensbeskrivning.

Begränsningen till verksamheter eller åtgärder som anges i 5 kap. 18 § tredje stycket PBL är olycklig. Som Naturskyddsföreningen påpekar rimmar kommitténs (och regeringens) tolkning av Århuskonventionen och EGRätten illa med konventionens intentioner och regeringens uttalanden i den ovannämnda propositionen.

Rätten att överklaga bör gälla alla detaljplaner som kan antas ha en betydande miljöpåverkan. Bestämmelserna i 13 kap. 6 § PBL bör således ges följande utformning: ”Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan får överklagas av en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken.”

Regeringen bör efter sedvanlig beredning återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändring i enlighet med vad vi anför. Vi förutsätter att detta kan ske skyndsamt. Riksdagen bör först i samband med att den antar den av oss förordade lagändringen godkänna att Sverige återkallar sin reservation för genomförande av Århuskonventionen.

Vi föreslår att riksdagen antar 13 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) och avslår regeringens förslag till godkännande att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning samt tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:122 punkt 1 i denna del och motion 2006/07:C7 yrkande 13 och avslår proposition 2006/07:122 punkt 2.

5. Ytterligare ändringar i plan- och bygglagen, punkt 7 (v, mp) av LiseLotte Olsson (v) och Christopher Ödmann (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C7 yrkandena 3, 4 och 9–11 samt avslår motion 2006/07:C8 yrkande 2.

Ställningstagande

PBL-kommitténs betänkande är nu föremål för vidare beredning inom Regeringskansliet.

Vi anser att riksdagen nu, genom ett tillkännagivande, bör styra det pågående beredningsarbetet enligt följande.

En av de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas enligt 4 kap. 1 och 5 §§ PBL är den risk som elöverkänsliga utsätts för av stark elektromagnetisk strålning.

Det finns i vårt land en växande personkrets som upplever obehag av stark elektromagnetisk strålning, och det bör därför finnas i lag reglerade möjligheter för kommunerna att införa begränsningsregler för den högsta nivån av den elektromagnetiska strålningen.

Det hävdas att kommunerna har möjlighet att skapa s.k. lågstrålande zoner. Alltför många kommuner har också fattat beslut om sådana zoner i sin översiktsplan. Det finns emellertid inget lagrum som tydligt ger kommunerna mandat att peka ut lågstrålande zoner.

Många kommuner försöker på olika sätt freda områden. Det råder oklarheter beträffande kommunens möjlighet att införa bestämmelser om maximala övre gränser för elektromagnetisk strålning i vissa begränsade områden. I ett prejudicerande avgörande förra hösten har Miljööverdomstolen upphävt ett sådant beslut från Södertälje kommun. Domstolen förklarade att det inte är förenligt med PBL att kommuner inför sådana begränsningar.

På grund av Miljööverdomstolens avgörande måste rätten till hälsa – att inte ofrivilligt utsättas för elrelaterad skada – stärkas i PBL. I det fortsatta översynsarbetet är det därför av största vikt att kommunerna ges rätt att införa bestämmelser om högsta tillåtna strålningsnivåer i utpekade områden. Lagstiftningen måste ändras så att kommuner kan reservera sådana områden i översikts- och detaljplaner.

Också den påverkan och den oro som många upplever i samband med basstationer för mobiltelefoni måste tas på allvar. För att kommuninvånare och politiker ska kunna styra utvecklingen på detta område måste en bygglöslöshet införas för basstationer/antennerna för mobiltelefoni.

Regeringens förslag till ändring av 2 kap. 2 § första stycket PBL synes också omfatta ett syfte att underlätta för externa handelsetableringar. Externa etableringar som inrättas med uttalad avsikt att ge bättre konkurrens och lägre priser för konsumenterna kan motverka målen att minska behovet av transportarbete och underlätta för kollektivtrafiken.

Det befintliga plansystemet har inte räckt till för att stävja expansionen av externa köpcentrum. Naturskyddsföreningen påpekar att externhandeln har ökat från 8 % av omsättningen i detaljhandeln år 1993 till över 30 % i dag. Utbyggnaden ökar i mycket hög takt.

Några förslag att begränsa denna typ av etableringar har inte lämnats av PBL-kommittén trots att de många negativa effekter som dessa fört med sig väl belyses. Vi föreslår därför att det skyndsamt införs ett moratorium mot externa köpcentrum; något som man gjort i t.ex. Danmark.

Samtidigt bör en särskild utredning tillsättas med uppgift att ta fram förslag till en reglering av planeringen som ger en mer balanserad utveckling inom handelsområdet. Utredningsuppdraget bör även omfatta ett förslag till tillståndsplikt enligt miljöbalken. Utredningen ska syfta till att behålla och utveckla stadskärnorna, minimera transportbehovet för handelsändamål och öka jämställdheten.

Ett sätt att motverka ett ökande bilberoende är att ge kommunerna stöd för transportsnål planering genom krav på transportplaner. Regelverket bör ändras för att underlätta för kommunerna att ställa krav på transportplaner vid nyetablering. Bestämmelserna i 5 kap. 7 § PBL bör således kompletteras med en ny punkt som ger möjlighet för kommunen att skriva in krav på transportplaner i detaljplaner för transportgenererande verksamheter.

En viktig del av omställningen av energisystemet är utbyggnaden av vindkraft. En viktig del av klimatanpassningen av transportsystemet är utbyggnaden av järnvägen och annan kollektivtrafik. Järnvägsutbyggnaden är särskilt viktig för att minska den snabbt ökande lastbilstrafiken. Kommunen bör därför särskilt lyfta fram möjligheten att bygga ut vindkraft samt möjligheter att bygga ut infrastruktur för järnväg och annan kollektivtrafik i sin planering. Länsstyrelsen bör bistå med underlag för denna planering samt uppmärksamma dessa frågor i sitt granskningsyttrande.

Regeringen bör efter sedvanlig beredning återkomma med förslag till de förändringar av PBL som vi anser ska genomföras.

I fråga om motionsförslaget om förutsättningarna för överklagande anser vi att riksdagen inte bör föregripa de utredningsinsatser som nu görs i fråga om en ändrad instansordning för vissa mål och ärenden enligt miljöbalken och PBL, en översyn som också omfattar de processuella reglerna. Motion 2006/07:C8 bör således inte bifallas.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:CU7 yrkandena 3, 4 och 9–11 samt avslår motion 2006/07:C8 yrkande 2.

Särskilt yttrande

Reformeringen av plan- och bygglagen, punkterna 1–6 (s)

Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s) anför:

Den socialdemokratiska regeringen tillsatte år 2002 en parlamentariskt sammansatt kommitté som fick i uppgift att se över plan- och bygglagstiftningen. Kommitténs slutbetänkande *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77) lades fram hösten 2005, och remissbehandlingen avslutades i februari 2006. Ett beredningsarbete har sedan dess pågått inom Regeringskansliet. Regeringen har under våren 2007 lagt fram två propositioner på grundval av utredningens arbete (prop. 2006/07:98 och prop. 2006/07:122) där regeringen har föreslagit en del förändringar på området. Dessa förändringar är i mångt och mycket bra, men propositionerna saknar många av de viktigaste förslagen som kommittén lämnat.

Det finns en stor enighet om de grundläggande syftena för kommitténs arbete, och kommittén har på många punkter konstaterat att det ofta är oklarheter och brister i tillämpningen som är problemet snarare än de grundläggande principerna. Vi anser det angeläget att ett samlat förslag till en förbättrad och förstärkt lagstiftning snarast kan läggas fram för riksdagen. Proposition 2006/07:122 är i och för sig endast ett första steg, men det hade varit avsevärt bättre om regeringen i stället lagt fram en mer heltäckande och genomarbetad proposition. Detta skulle skapa tydligare och mer lättöverskådliga förändringar, vilket skulle underlätta både för kommuner och allmänhet i plan- och byggprocessen.

Genom att regeringen inte har tagit ett helhetsgrepp, dvs. lagt fram sin proposition utan att bereda färdigt de mer komplicerade delarna i kommitténs förslag, riskerar lagstiftningsarbetet att splittras, vilket kan ge otydlighet och ”spretighet”. Det kommer för många kommuner att innebära ökade kostnader eftersom regelverket under en tid kommer att bli diffust och ostrukturerat.

Det finns ett antal frågor där kommittén var helt enig och där det är mycket angeläget att förslagen skyndsamt genomförs i stället för att skjutas på framtiden. Det är olyckligt att regeringen inte lyckats samla alla dessa viktiga delar och sätta ihop dem till en övergripande proposition.

Vi anser att de förändringar som föreslås i PBL-kommitténs betänkande är bra och att det är viktigt att så många som möjligt av förslagen bereds i ett sammanhang i Regeringskansliet för att skapa en enklare och tydligare plan- och bygglag. Några av de förslag som vi således anser borde ha omfattats av den proposition som nu är föremål för riksdagens beredning gäller en enklare och mer strategisk översiktsplanering, ett underlättande av detaljplaneringen med fokus på strukturella frågor, en slopad byggnämnan som ska ersättas av ett samordnat förfarande med bygglovsprövningen

samt samordnade besked för såväl PBL som miljöbalken jämte ett tydliggörande av både rätten att överklaga och överprövningens omfattning. Dessutom borde regeringens propositionen ha omfattat kommitténs förslag om att PBL:s krav på bygglov för anläggningar och andra fasta anordningar i miljön ska få en generell utformning. Förslaget omfattar att regeringen i en förordning närmare får ange vilka anläggningar och fasta anordningar som ska omfattas av lovplikten. Genom att lagregleringen hålls på en mer övergripande nivå och regeringen i stället får precisera innehållet underlättas regelsystemets anpassning till nya behov.

Enligt vår mening är det av stor vikt att regeringen nu tar ett samlat grepp om den framtida plan- och bygglagstiftningen och återkommer till riksdagen snarast möjligt med sitt lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:122 Ett första steg för en enklare plan- och bygglag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10).
2. Riksdagen godkänner att Sverige i fråga om tillträde till Århuskonventionen återkallar sin reservation för genomförandet av konventionens krav i artikel 9.2 om tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer avseende sådana beslut om detaljplan som är förenade med krav på miljökonsekvensbeskrivning (avsnitt 12).

Följdmotioner

2006/07:C7 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i 2 kap. 2 § första stycket plan- och bygglagen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att ta bort ”miljö- och riskfaktorer” som aspekter som ska redovisas i översiktsplanen och tillhandahållas i länsstyrelsens underlag och råd till kommunerna enligt 4 kap. 1 § första stycket samt 4 kap. 5 § 1 plan- och bygglagen.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av plan- och bygglagen för att göra det möjligt för kommunen att ange lågstrålande zoner i översikts- och detaljplan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om byggpplikt för basstationer för antenner för mobiltelefoner.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring av plan- och bygglagen att kopplingen till miljömålen stärks.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att förtydligandet av att en minskning av utsläpp av växthusgaser är en sådan miljöfaktor som avses i 4 kap. 1 § första stycket och i 4 kap. 5 § 1 plan- och bygglagen.
7. Riksdagen beslutar att 4 kap. 9 § andra stycket plan- och bygglagen (1987:10) tillförs en ny punkt 5 som ges följande lydelse: ”förslaget inte tillgodoser behovet av att bidra till en minskning av utsläpp av växthusgaser.” som framgår av bilaga 1.

8. Riksdagen beslutar att 12 kap. 1 § plan- och bygglagen (1987:10) tillförs en ny punkt 5 som ges följande lydelse: ”behovet av att minska utsläpp av växthusgaser inte tillgodoses” som framgår av bilaga 1.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av ett moratorium mot externa köpcentrum och en utredning om mer balanserad utveckling av handel.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en komplettering av 5 kap. 7 § med krav på transportplaner i detaljplaner för transportgenererande verksamheter.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om prioritering av vindkraft samt järnväg och annan kollektivtrafik.
12. Riksdagen avslår regeringens förslag att i 4 kap. 7 § första stycket plan- och bygglagen slopa kravet att kungörelse om utställningen av planförslaget ska anslås och införas i ortstidning minst en vecka före utställningstidens början.
13. Riksdagen beslutar att 13 kap. 6 § plan- och bygglagen (1987:10) ska ges följande lydelse: ”Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan får överklagas av en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken.” som framgår av bilaga 1.

2006/07:C8 av Sonia Karlsson (s):

1. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag avseende 8 kap. 4 § med de ändringar som föreslås i motionen.
2. Riksdagen beslutar de ändringar i 5 kap. 27 §, 5 kap. 30 § och 13 kap. 5 § plan- och bygglagen enligt vad som framgår av motionen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)¹

dels att 2 kap. 2 och 3 §§, 4 kap. 1, 5, 7–9 §§, 5 kap. 7, 8, 16, 22, 30 och 36 §§, 6 kap. 16 §, 8 kap. 1, 3, 4, 6, 14 och 33 §§, 9 kap. 3 §, 10 kap. 4 och 6 §§ och 12 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fem nya paragrafer 4 kap. 1 a §, 8 kap. 4 a, 4 b och 14 a §§ och 13 kap. 6 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §²

Planläggning skall, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och med energi och råvaror skall främjas. *Hänsyn* skall tas till förhållandena i angränsande kommuner. *Planläggning får inte medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken överträds.*

Vad som anges i första stycket skall beaktas även i andra ärenden enligt denna lag.

Planläggning skall, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och med energi och råvaror skall främjas. *En god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens skall främjas.*

Vid planläggning skall hänsyn tas till förhållandena i angränsande kommuner.

Vid planläggning skall miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. miljöbalken följas.

Det som sägs i första–tredje styckena skall beaktas även i andra ärenden enligt denna lag.

¹ Lagen omtryckt 1992:1769.

² Senaste lydelse 1998:839.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Bebyggelse skall lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. de boendes och övrigas hälsa,	1. de boendes och övrigas hälsa
<i>och säkerhet,</i>
2. jord, berg- och vattenförhållandena,	
3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning och avlopp samt annan samhällsservice,	
4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar.	4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, <i>och</i>
	5. <i>risken för olyckor, översvämning och erosion.</i>

Bebyggelse och anläggningar som för sin funktion kräver tillförsel av energi skall lokaliseras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till energiförsörjningen och energihushållningen.

4 kap.

1 §³

I översiktsplanen skall redovisas de allmänna intressen enligt 2 kap. *och de miljö- och riskfaktorer* som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Vid redovisningen skall riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken anges särskilt.

Av planen skall framgå

1. grundragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,	
2. kommunens syn på hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras,	2. kommunens syn på hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras, <i>och</i>
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och <i>iaktta</i> gällande miljökvalitetsnormer.	3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och <i>följa</i> gällande miljökvalitetsnormer.

Översiktsplanens innebörd och konsekvenser skall kunna utläsas utan svårighet.

³ Senaste lydelse 1998:839.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**1 a §*

Det som sägs i 1 § gäller också när översiktsplanen ändras för en viss del av kommunen eller genom ett tillägg för att tillgodose ett särskilt intresse.

En ändring av planen för en viss del av kommunen får redovisas med en annan detaljeringsgrad för det aktuella området än för översiktsplanen i övrigt.

5 §⁴

Under samrådet skall länsstyrelsen särskilt ta till vara och samordna statens intressen *och därvid*

1. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. *och sådana miljö- och riskfaktorer* som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,

2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses och miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken *iakttas*, och

3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Under samrådet skall länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,

2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,

3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses och miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken *följs*, och

4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

7 §

Kungörelse om utställningen av planförslaget skall *minst en vecka* före utställningstidens början anslås på kommunens anslagstavla och införas i ortstidning. Av kungörelsen skall framgå var utställningen äger

En kungörelse om utställningen av planförslaget skall före utställningstidens början anslås på kommunens anslagstavla och införas i ortstidning. Av kungörelsen skall *det* framgå var utställningen äger rum

⁴ Senaste lydelse 1998:839.

Nuvarande lydelse

rum samt inom vilken tid, på vilket sätt och till vem synpunkter på förslaget skall lämnas. *Avser* förslaget en *viss del av kommunen*, skall det framgå av kungörelsen.

För kungörandet *skall gälla vad* som är föreskrivet i lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Ett exemplar av förslaget med planbeskrivning och samrådsredogörelse skall, innan förslaget ställs ut, sändas till länsstyrelsen samt till regionplaneorgan och kommuner som berörs av förslaget.

Föreslagen lydelse

samt inom vilken tid, på vilket sätt och till vem synpunkter på förslaget skall lämnas. *Om* förslaget *avser* en *ändring av översiktsplanen*, skall det framgå av kungörelsen.

För kungörandet *gäller det* som är föreskrivet i lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Ett exemplar av förslaget med planbeskrivning och samrådsredogörelse skall, innan förslaget ställs ut, sändas till länsstyrelsen samt till *de* regionplaneorgan och kommuner som berörs av förslaget.

8 §⁵

Under utställningstiden skall planförslaget åtföljas av

1. planbeskrivning som *avses i* *andra stycket*,

2. samrådsredogörelsen,

3. gällande *översiktsplan*,

4. *sådan* planeringsunderlag som kommunen anser *vara av betydelse* för en bedömning av förslaget.

I planbeskrivningen skall redovisas planeringsförutsättningarna, skälen *till* planens utformning *och* de åtgärder som kommunen avser att vidta för att fullfölja planen. *Vidare skall redogöras för planens konsekvenser.*

Avser förslaget *ändring av översiktsplanen för en viss del av kommunen*, skall *ändringens verkningar för andra delar av kommunen* redovisas.

1. *en* planbeskrivning som *innehåller en redovisning av*

a) planeringsförutsättningarna,

b) skälen *för* planens utformning,

c) de åtgärder som kommunen avser att vidta för att fullfölja planen, *och*

d) *konsekvenserna av planen*,

2. samrådsredogörelsen,

3. *den* gällande *översiktsplanen*, *och*

4. *det* planeringsunderlag som kommunen anser *har betydelse* för en bedömning av förslaget.

Om förslaget *avser en ändring av översiktsplanen*, skall *sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet* redovisas.

⁵ Senaste lydelse 1995:1197.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*9 §⁶

Länsstyrelsen skall under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget.

Av yttrandet skall framgå om

1. förslaget inte tillgodoser *riksintressen* enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,

2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken *överträds*,

3. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

4. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till *behovet av skydd mot olyckshändelser*.

Av yttrandet skall framgå om

1. förslaget inte tillgodoser *ett riksintresse* enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,

2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken *inte följs*,

4. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa *eller säkerhet* eller till *risken för olyckor, översvämning eller erosion*.

5 kap.

7 §⁷

Utöver vad som enligt 3 § skall redovisas i detaljplanen får i planen *meddelas bestämmelser* om

1. i vad mån åtgärder kräver lov enligt 8 kap. 5 § första stycket, 6 § första stycket 2 och 3, *andra stycket samt tredje stycket* 2, 8 § första och tredje styckena samt 9 § första och andra styckena,

2. den största omfattning i vilken byggande över och under markytan får ske och, om det finns särskilda skäl med hänsyn till bostadsförsörjningen eller miljön, även den minsta omfattning i vilken byggandet skall ske,

3. byggnaders användning, *varvid* för bostadsbyggnader *kan bestämmas* andelen lägenheter av olika slag och storlek,

4. placering, utformning och utförande av byggnader, andra anläggningar och tomter, *varvid* får *meddelas varsamhetsbestämmelser* för

Utöver vad som enligt 3 § skall redovisas i detaljplanen får i planen *bestämmas* om

1. i vad mån åtgärder kräver lov enligt 8 kap. 5 § första stycket, 6 § första stycket 1 och 4 b, 8 § första och tredje styckena samt 9 § första och andra styckena,

3. byggnaders användning *och* för bostadsbyggnader andelen lägenheter av olika slag och storlek,

4. placering, utformning och utförande av byggnader, andra anläggningar och tomter, *då det också får bestämmas om*

⁶ Senaste lydelse 1998:839.

⁷ Senaste lydelse 1998:839.

Nuvarande lydelse

att precisera kraven i 3 kap. 10 §, *skyddsbestämmelser* för byggnader som avses i 3 kap. 12 § och för tomter som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, rivningsförbud för byggnader som avses i 3 kap. 12 § *samt* sådana bestämmelser i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader som får utföras med stöd av föreskrifter enligt 21 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.,

5. vegetation samt markytans utformning och höjdläge,

6. användning och utformning av allmänna platser *för vilka* kommunen inte skall vara huvudman, *varvid får meddelas skyddsbestämmelser* för sådana platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

7. stängsel samt utfart eller annan utgång mot allmänna platser,

8. placering och utformning av parkeringsplatser, förbud att använda viss mark eller byggnader för parkering samt skyldighet att anordna utrymme för parkering, lastning och lossning enligt 3 kap. 15 § första stycket 6,

9. tillfällig användning av mark eller byggnader, som inte genast behöver tas i anspråk för det ändamål som anges i planen,

10. markreservat för allmänna ledningar, energianläggningar samt trafik- och väganordningar,

11. skyddsanordningar för att motverka störningar från omgivningen och, om det finns särskilda skäl, högsta tillåtna värden för störningar genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller annat liknande som omfattas av 9 kap. miljöbalken,

12. principerna för fastighetsindelningen och för inrättande av gemensamhetsanläggningar,

13. skydd för sådana allmänna platser *för vilka* kommunen är huvudman och som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

I detaljplanen får även *meddelas bestämmelser* om exploaterings-samverkan enligt 6 kap. 2 §. Om

Föreslagen lydelse

a) *varsamhet* för att precisera kraven i 3 kap. 10 §,

b) *skydd* för byggnader som avses i 3 kap. 12 § och för tomter som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

c) rivningsförbud för byggnader som avses i 3 kap. 12 §, *och*

d) andra ändringar av byggnader än tillbyggnader, *i den mån det finns utrymme för att bestämma om detta enligt föreskrifter som har meddelats* med stöd av 21 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.,

6. användning och utformning av allmänna platser *som* kommunen inte skall vara huvudman *för, då det också får bestämmas om skydd* för sådana platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

12. principerna för fastighetsindelningen och för inrättande av gemensamhetsanläggningar, *och*

13. skydd för sådana allmänna platser *som* kommunen är huvudman *för* och som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

I detaljplanen får även *bestämmas* om exploateringssamverkan enligt 6 kap. 2 §. Om en detaljplan

Nuvarande lydelse

en detaljplan antas efter det att ett exploateringsbeslut enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan har vunnit laga kraft, skall det anges i planen om den skall genomföras enligt nämnda lag. *Skall* mark tas i anspråk från någon fastighet vars ägare inte deltar i samverkan, skall planen innehålla uppgift *därom*.

Planen får inte göras mer detaljerad än som är nödvändigt med hänsyn till syftet med den. Bestämmelser som närmare reglerar möjligheterna att bedriva handel får meddelas endast om det finns skäl av betydande vikt.

Föreslagen lydelse

antas efter det att ett exploateringsbeslut enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan har vunnit laga kraft, skall det anges i planen om den skall genomföras enligt nämnda lag. *Om* mark *skall* tas i anspråk från någon fastighet vars ägare inte deltar i samverkan, skall planen innehålla *en* uppgift *om det*.

8 §

I detaljplanen får bestämmas att bygglov inte skall *lämnas* till åtgärder som innebär väsentlig ändring av markens användning förrän

1. viss trafik-, vatten-, avlopps- eller energianläggning *för vilken* kommunen inte skall vara huvudman har kommit till stånd,

2. viss byggnad eller anläggning på tomten har rivits, byggts om eller fått *en* i planen *angiven ändrad* användning eller utfarten eller annan utgång från fastigheten har ändrats *eller*,

3. beslut om antagande av en i detaljplanen förutsatt fastighetsplan har vunnit laga kraft eller fastighetsplanen får genomföras efter förordnande enligt 13 kap. 8 § andra stycket.

I detaljplanen får *det* bestämmas att bygglov inte skall *ges* till åtgärder som innebär *en* väsentlig ändring av markens användning förrän

1. *en* viss trafik-, vatten-, avlopps- eller energianläggning *som* kommunen inte skall vara huvudman *för* har kommit till stånd,

2. *en* viss byggnad eller anläggning på tomten har rivits, byggts om eller fått *den ändrade* användning *som anges* i planen eller utfarten eller annan utgång från fastigheten har ändrats,

3. *ett* beslut om antagande av en fastighetsplan *som är* förutsatt i detaljplanen har vunnit laga kraft eller fastighetsplanen får genomföras efter *ett* förordnande enligt 13 kap. 8 § andra stycket, *eller*

4. *en markförening har avhjulpts, om markens lämplighet för byggande kan säkerställas med det.*

16 §⁸

För begränsade områden som inte omfattas av detaljplan kan områdesbestämmelser antas för att säkerställa att syftet med översiktsplanen uppnås eller att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken tillgodoses. Med områdesbestämmelser får regleras

⁸ Senaste lydelse 1998:839.

Nuvarande lydelse

1. i vad mån åtgärder kräver lov enligt 8 kap. 5 § andra stycket, 6 § första stycket 1 och 3 samt andra och tredje styckena, 7 §, 8 § andra och tredje styckena samt 9 § tredje stycket,

2. grunddragen för användningen av mark- och vattenområden för bebyggelse eller för fritidsanläggningar, kommunikationsleder och andra jämförliga ändamål,

3. största tillåtna byggnads- eller bruksarean för fritidshus och storleken på tomter till sådana hus,

4. placering, utformning och utförande av byggnader, andra anläggningar och tomter, *varvid får meddelas varsamhetsbestämmelser* för att precisera kraven i 3 kap. 10 §, *skyddsbestämmelser* för byggnader som avses i 3 kap. 12 § och för tomter som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, rivningsförbud för byggnader som avses i 3 kap. 12 § *samt* sådana bestämmelser i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader som får utföras med stöd av föreskrifter enligt 21 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.,

5. användning och utformning av allmänna platser, *varvid får meddelas skyddsbestämmelser* för sådana platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

6. vegetation samt markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 8 kap. 9 § tredje stycket,

7. skyddsanordningar för att motverka störningar från omgivningen,

8. exploateringssamverkan enligt 6 kap. 2 §.

Föreslagen lydelse

1. i vad mån åtgärder kräver lov enligt 8 kap. 5 § andra stycket, 6 § första stycket 2–4, 7 §, 8 § andra och tredje styckena samt 9 § tredje stycket,

4. placering, utformning och utförande av byggnader, andra anläggningar och tomter, *då det också får bestämmas om*

a) *varsamhet* för att precisera kraven i 3 kap. 10 §,

b) *skydd* för byggnader som avses i 3 kap. 12 § och för tomter som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

c) rivningsförbud för byggnader som avses i 3 kap. 12 §, *och*

d) andra ändringar av byggnader än tillbyggnader, *i den mån det finns utrymme för att bestämma om detta enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 21 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.,*

5. användning och utformning av allmänna platser, *då det också får bestämmas om skydd* för sådana platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt,

7. skyddsanordningar för att motverka störningar från omgivningen, *och*

8. exploateringssamverkan enligt 6 kap. 2 §.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §⁹

Under samrådet skall länsstyrelsen särskilt ta till vara och samordna statens intressen *och därvid*

1. ge råd om tillämpningen av 2 och 3 kap.,

2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, tillgodoses och miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken *iakttas*, och

3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Under samrådet skall länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,

2. ge råd om tillämpningen av 2 och 3 kap.,

3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, tillgodoses och miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken *följs*, och

4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

30 §¹⁰

Senast dagen efter det att justeringen av protokollet med beslut om antagande av detaljplanen har tillkännagetts på kommunens anslagstavla skall meddelande om tillkännagivandet, protokollsutdrag med beslutet *samt* uppgift om vad den som vill överklaga beslutet *har att iakttas* sändas i brev till

1. länsstyrelsen *samt* regionplaneorgan och kommuner som berörs av planen,

2. sakägare, bostadsrättshavare, hyresgäster och boende samt *sådan organisation eller förening* som avses i 25 § första stycket 2, om de senast under utställningstiden eller under den i 28 § andra stycket angivna tiden skriftligen har lämnat synpunkter i ärendet som inte har blivit tillgodosedda eller om de har rätt att överklaga på grund av bestämmelsen i 13 kap. 5 § andra stycket första meningen.

Senast dagen efter det att justeringen av protokollet med beslut om antagande av detaljplanen har tillkännagetts på kommunens anslagstavla skall *ett* meddelande om tillkännagivandet, *ett* protokollsutdrag med beslutet *och en* uppgift om vad den som vill överklaga beslutet *måste göra* sändas i brev till

1. länsstyrelsen *och de* regionplaneorgan och kommuner som berörs av planen,

2. *de* sakägare, bostadsrättshavare, hyresgäster och boende samt *sådana organisationer och sådana föreningar* som avses i 25 § första stycket 2 *och föreningar som har rätt att överklaga enligt 13 kap. 6 §*, om de senast under utställningstiden eller under den i 28 § andra stycket angivna tiden skriftligen har lämnat synpunkter i ärendet som inte har blivit tillgodosedda eller om de har rätt att överklaga på grund av bestämmelsen i 13 kap. 5 § andra stycket första meningen.

⁹ Senaste lydelse 1998:839.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:942.

Nuvarande lydelse

Om ett stort antal personer skall underrättas enligt första stycket 2, och det skulle innebära större kostnad och besvär att sända underrättelsen till var och en av dem än som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med underrättelsen, får underrättelse i stället ske antingen genom kungörande på det sätt som anges i 24 § eller genom en kungörelse som anslås på kommunens anslagstavla, informationsblad om kungörelsen som sprids till de boende som berörs av beslutet och brev till sådana sakägare och sådan organisation eller förening som avses i första stycket 2. Ägare av sådan mark eller sådant utrymme och innehavare av sådan särskild rätt till mark eller annat utrymme som kan komma att tas i anspråk enligt 6 kap. 17–19 §§ skall dock alltid underrättas enligt första stycket. Detsamma gäller den som har meddelats ett föreläggande enligt 28 a §.

Av kungörelse som avses i andra stycket skall framgå vad beslutet avser, tidpunkten för beslutets tillkännagivande på kommunens anslagstavla och vad den som vill överklaga beslutet har att iaktta. Om kungörelsen införs i ortstidningen, skall detta ske samma dag som beslutet tillkännages på anslagstavlan.

Föreslagen lydelse

Om ett stort antal personer skall underrättas enligt första stycket 2, och det skulle innebära större kostnad och besvär att sända underrättelsen till var och en av dem än som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med underrättelsen, får underrättelse i stället ske antingen genom kungörande på det sätt som anges i 24 § eller genom att en kungörelse anslås på kommunens anslagstavla, informationsblad om kungörelsen sprids till de boende som berörs av beslutet och brev sänds till sådana sakägare, organisationer och föreningar som avses i första stycket 2. Ägare av sådan mark eller sådant utrymme och innehavare av sådan särskild rätt till mark eller annat utrymme som kan komma att tas i anspråk enligt 6 kap. 17–19 §§ skall dock alltid underrättas enligt första stycket. Detsamma gäller den som har fått ett föreläggande enligt 28 a §.

Av en kungörelse enligt andra stycket skall det framgå vad beslutet avser, tidpunkten för beslutets tillkännagivande på kommunens anslagstavla och vad den som vill överklaga beslutet måste göra. Om kungörelsen införs i ortstidningen, skall detta ske samma dag som beslutet tillkännages på anslagstavlan.

36 §¹¹

Av 8 kap. 11, 12, 16 och 18 §§ följer att bygglov, rivningslov och marklov inte får meddelas i strid mot detaljplan eller områdesbestämmelser i vidare mån än som sägs där.

Åtgärder som inte kräver lov och som avser byggnader, andra anlägg-

Av 8 kap. 11, 12, 16 och 18 §§ följer att bygglov, rivningslov och marklov inte får ges i strid mot detaljplan eller områdesbestämmelser i vidare mån än vad som framgår av de paragraferna.

Åtgärder som inte kräver lov och som avser byggnader, andra anlägg-

¹¹ Senaste lydelse 1994:852.

Nuvarande lydelse

ningar, tomter och allmänna platser skall utföras så att de inte strider mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Detta gäller dock inte sådana åtgärder som anges i 8 kap. 4 § första stycket och som inte kräver lov.

Enligt vad som föreskrivs särskilt får beslut enligt vissa andra författningar än denna lag inte meddelas i strid mot detaljplan eller områdesbestämmelser.

Föreslagen lydelse

ningar, tomter och allmänna platser skall utföras så att de inte strider mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Detta gäller dock inte sådana åtgärder som anges i 8 kap. 4 och 4 a §§ och som inte kräver lov.

Enligt vad som föreskrivs särskilt får beslut enligt vissa andra författningar än denna lag inte meddelas i strid mot *en* detaljplan eller områdesbestämmelser.

6 kap.

16 §

Av 8 kap. 11 § följer att bygglov inte får *meddelas* i strid mot fastighetsplan i vidare mån än *som sägs där*.

Åtgärder som inte kräver bygglov och som avser byggnader, andra anläggningar, tomter och allmänna platser skall utföras så att de inte strider mot en fastighetsplan. Detta gäller dock inte sådana åtgärder som anges i 8 kap. 4 § första stycket 3–6.

Enligt vad som föreskrivs särskilt får beslut enligt vissa andra författningar än denna lag inte meddelas i strid mot fastighetsplan.

Av 8 kap. 11 § följer att bygglov inte får *ges* i strid mot *en* fastighetsplan i vidare mån än *vad som framgår av den paragrafen*.

Åtgärder som inte kräver bygglov och som avser byggnader, andra anläggningar, tomter och allmänna platser skall utföras så att de inte strider mot en fastighetsplan. Detta gäller dock inte sådana åtgärder som anges i 8 kap. 4 och 4 a §§.

Enligt vad som föreskrivs särskilt får beslut enligt vissa andra författningar än denna lag inte meddelas i strid mot *en* fastighetsplan.

8 kap.1 §¹²

Bygglov krävs för att

1. uppföra byggnader,
2. göra tillbyggnader,
3. ta i anspråk eller inreda byggnader helt eller till viss del för väsentligen annat ändamål än det för vilket byggnaden senast har använts eller för vilket bygglov har *lämnats*,

3. ta i anspråk eller inreda byggnader helt eller till viss del för väsentligen annat ändamål än det för vilket byggnaden senast har använts eller för vilket bygglov har *getts, och*

¹² Senaste lydelse 1994:852.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4. göra sådana ändringar av byggnader som innebär att det inreds någon ytterligare bostad eller någon ytterligare lokal för handel, hantverk eller industri.

I fråga om ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring inom områden som inte omfattas av detaljplan krävs bygglov endast för åtgärder som anges i första stycket 3.

I 4 och 10 §§ finns särskilda bestämmelser för en- eller tvåbostadshus och för vissa byggnader avsedda för totalförsvaret. Enligt 5–7 §§ kan kommunen besluta om undantag från kravet på bygglov eller om längre gående krav.

I 4–4 b och 10 §§ finns särskilda bestämmelser för en- och tvåbostadshus och för vissa byggnader avsedda för totalförsvaret. Enligt 5–7 §§ kan kommunen besluta om undantag från kravet på bygglov eller om längre gående krav.

3 §

I områden med detaljplan krävs, utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 §§, bygglov för att

1. färga om byggnader eller byta fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial samt för att göra andra ändringar av byggnader som avsevärt påverkar deras yttre utseende,

2. sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar,

3. uppföra, bygga till eller på annat sätt ändra ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring.

I 4 och 10 §§ finns särskilda bestämmelser för en- eller tvåbostadshus och för vissa byggnader avsedda för totalförsvaret. Enligt 5 § får kommunen medge undantag från kravet på bygglov enligt första stycket.

2. sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar, och

I 4–4 b och 10 §§ finns särskilda bestämmelser för en- och tvåbostadshus och för vissa byggnader avsedda för totalförsvaret. Enligt 5 § får kommunen medge undantag från kravet på bygglov enligt första stycket.

4 §¹³

Bestämmelserna i 1–3 §§ gäller inte i fråga om nedan angivna åtgärder beträffande en- eller tvåbostadshus och till dem hörande fristående uthus, garage och andra mindre byggnader (komplementbyggnader):

1. färga om byggnader inom områden med detaljplan, om byggnadens karaktär därigenom inte ändras väsentligt,

2. med mur eller plank anordna skyddade uteplatser i anslutning

För en- och tvåbostadshus och till dem hörande fristående uthus, garage och andra mindre byggnader (komplementbyggnader) krävs, trots bestämmelserna i 1 och 2 §§, inte bygglov för att

1. med mur eller plank anordna skyddade uteplatser inom 3,6 meter

¹³ Senaste lydelse 1995:1197.

Nuvarande lydelse

till bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 meter, inte sträcker sig mer än 3,0 meter ut från huset och inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter,

3. anordna skärmtak över sådana uteplatser som anges i 2 eller över altaner, balkonger eller entréer, om skärmtaket inte är större än 12,0 kvadratmeter och inte sträcker sig närmare gränsen än 4,5 meter,

4. uppföra högst två komplementbyggnader i omedelbar närhet av bostadshuset, om byggnadernas sammanlagda byggnadsarea inte är större än 10,0 kvadratmeter, taknockshöjden inte överstiger 3,0 meter och byggnaderna inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter.

Utanför detaljplan är en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader, murar och plank som ej ingår i samlad bebyggelse undantagna från bestämmelserna i 1 och 2 §§ även i fråga om följande åtgärder

1. göra mindre tillbyggnader, om åtgärden inte sträcker sig närmare gränsen än 4,5 meter,

2. uppföra komplementbyggnader eller murar eller plank i omedelbar närhet av bostadshuset, om åtgärden inte sträcker sig närmare gränsen än 4,5 meter.

Om de grannar som berörs medger att åtgärder som avses i första stycket 2–4 och i andra stycket utförs närmare gränsen än 4,5 meter, krävs inte bygglov.

Föreslagen lydelse

från bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 meter och inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter,

2. anordna skärmtak över sådana uteplatser som anges i 1 eller över altaner, balkonger eller entréer, om skärmtaken tillsammans med andra skärmtak som har anordnats på tomten med stöd av undantag från krav på bygglov inte täcker en större area än 15,0 kvadratmeter och inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter, eller

3. i omedelbar närhet av bostadshuset uppföra komplementbyggnader som

a) tillsammans med andra komplementbyggnader som har uppförts på tomten med stöd av undantag från krav på bygglov inte har en större byggnadsarea än 15,0 kvadratmeter,

b) har en taknockshöjd som inte överstiger 3,0 meter, och

c) inte placeras närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1–3 får vidtas närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Nuvarande lydelse

Enligt 6 § får kommunen bestämman att de åtgärder som avses i första stycket 1 och andra stycket kräver bygglov.

Föreslagen lydelse

Första stycket 3 gäller inte om kommunen enligt 6 § första stycket 1 a har bestämt att åtgärderna kräver bygglov.

4 a §

För en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader inom ett område med detaljplan krävs, trots bestämmelserna i 3 §, inte bygglov för att färga om, byta fasadbeklädnad eller byta taktäckningsmaterial, om åtgärden inte väsentligt ändrar byggnadens eller områdets karaktär.

Första stycket gäller inte om kommunen enligt 6 § första stycket 1 a har bestämt att åtgärderna kräver bygglov.

4 b §

För en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader, murar och plank som utanför detaljplan inte ingår i samlad bebyggelse krävs, trots bestämmelserna i 1 och 2 §§, inte bygglov för att

1. göra mindre tillbyggnader, om de inte görs närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter, eller

2. uppföra komplementbyggnader eller murar eller plank i omedelbar närhet av bostadshuset, om det inte görs närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1 eller 2 får vidtas närmare en annan fastighet eller tomt än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Första stycket gäller inte om kommunen enligt 6 § första stycket 2 har bestämt att åtgärderna kräver bygglov.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §¹⁴

Kommunen får för ett område som utgör en värdefull miljö bestämma att bygglov krävs för att

1. inom områden som inte omfattas av detaljplan utföra sådana åtgärder som avses i 3 § första stycket 1,

2. inom områden med detaljplan färga om en- eller tvåbostadshus och komplementbyggnader,

3. underhålla sådan bebyggelse med särskilt bevarandevärde som avses i 3 kap. 12 §.

Kommunen får, i områden som utgör en värdefull miljö eller i områden för vilka områdesbestämmelser utfärdats, bestämma att bygglov krävs för att utföra sådana åtgärder som avses i 4 § andra stycket 1 och 2.

Kommunen får vidare, om det finns särskilda skäl, bestämma att bygglov krävs för att

1. inom områden som inte omfattas av detaljplan uppföra, bygga till eller på annat sätt ändra ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring,

2. anordna eller väsentligt ändra anläggningar för sådana grundvattentäkter som avses i 11 kap. 11 § 1 miljöbalken.

Kommunen får

1. i detaljplanen för ett område som utgör en värdefull miljö bestämma att bygglov krävs för att i området

a) vidta en åtgärd som avses i 4 § första stycket 3 eller 4 a § första stycket, eller

b) underhålla en sådan bebyggelse med särskilt bevarandevärde som avses i 3 kap. 12 §,

2. med områdesbestämmelser för ett område utanför detaljplan bestämma att bygglov krävs för att i området vidta sådana åtgärder som avses i 4 b § första stycket 1 och 2,

3. med områdesbestämmelser för ett område som utgör en värdefull miljö utanför detaljplan bestämma att bygglov krävs för att i området

a) vidta en åtgärd som avses i 3 § första stycket 1, eller

b) underhålla en sådan bebyggelse med särskilt bevarandevärde som avses i 3 kap. 12 §, och

4. om det finns särskilda skäl,

a) med områdesbestämmelser för ett område utanför detaljplan bestämma att bygglov krävs för att i området uppföra, bygga till eller på annat sätt ändra ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring, och

b) i detaljplan eller med områdesbestämmelser bestämma att bygglov krävs för att anordna eller väsentligt ändra anläggningar för sådana grundvattentäkter som avses i 11 kap. 11 § 1 miljöbalken.

¹⁴ Senaste lydelse 1998:839.

Nuvarande lydelse

Bestämmelser enligt första–tredje styckena skall meddelas genom detaljplan eller områdesbestämmelser.

I fråga om byggnader och andra anläggningar som avses i 10 § får bestämmelser enligt första och andra styckena samt tredje stycket 2 inte meddelas.

Föreslagen lydelse

Första stycket 1–3 och 4 b gäller inte byggnader och andra anläggningar som avses i 10 §.

14 §

Kan bygglov inte lämnas på grund av bestämmelserna i 11 eller 12 §, får bygglov för tillfällig åtgärd lämnas, om sökanden begär det. Sådant lov skall lämnas, om den ansökta åtgärden har stöd i en detaljplanebestämmelse om tillfällig användning av byggnad eller mark.

I ett bygglov som avses i första stycket får medges att en byggnad eller annan anläggning uppförs, byggs till eller i övrigt ändras och att en byggnads eller en byggnadsdels användning ändras. Lovet skall lämnas för högst tio år. Tiden kan på sökandens begäran förlängas med högst fem år i sänder. Den sammanlagda tiden får dock inte överstiga tjugo år.

För en åtgärd som uppfyller något eller några men inte alla kraven i 11 eller 12 § får ett tidsbegränsat bygglov ges, om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid. Ett sådant lov skall ges, om åtgärden har stöd i en detaljplanebestämmelse om tillfällig användning av byggnad eller mark.

Ett tidsbegränsat bygglov får ges för högst fem år. Tiden kan på sökandens begäran förlängas med högst fem år i taget. Den sammanlagda tiden får överstiga tio år endast om lovet skall användas för ett ändamål som avses i 14 a §.

14 a §

Om ett beslut om bygglov enligt 11, 12 eller 14 § används för ett ändamål som har en sådan säsongskarakteristik att den åtgärd som omfattas av bygglovet behöver upprepas under två eller flera år i följd, får åtgärden vidtas igen utan ny prövning, om det sker inom ett år från det att åtgärden senast avslutades.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

33 §

Bygglov, rivningslov och marklov upphör att gälla, om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från dagen för beslutet om lov.

Bestämmelser om bygglov för tillfälliga åtgärder finns i 14 §.

Om inte annat följer av 14 eller 14 a §, upphör bygglov, rivningslov och marklov att gälla, om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från dagen för beslutet om lov.

9 kap.3 §¹⁵

Krav på bygganmälan gäller inte

1. sådana åtgärder som rör en- eller tvåbostadshus och till dessa hörande komplementbyggnader och som enligt 8 kap. 4 § undantagits från krav på bygglov,

2. uppförande, tillbyggnad eller annan ändring av ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring inom områden som inte omfattas av detaljplan,

3. sådana åtgärder beträffande anläggningar som anges i 8 kap. 2 § andra stycket,

4. sådana åtgärder som anges i 2 § första stycket 3–5 i fråga om byggnader eller tomter som tillhör staten eller ett landsting,

5. åtgärder som rör sådana byggnader eller andra anläggningar som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur.

1. sådana åtgärder som rör en- eller tvåbostadshus och till dessa hörande komplementbyggnader och som enligt 8 kap. 4, 4 a eller 4 b § undantagits från krav på bygglov,

4. sådana åtgärder som anges i 2 § första stycket 3–5 i fråga om byggnader eller tomter som tillhör staten eller ett landsting, *och*

10 kap.

4 §

Utför någon utan lov en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov, skall byggnadsavgift tas ut.

Byggnadsavgiften skall bestämmas till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som enligt taxa, fastställd med stöd av 11 kap. 5 §, skulle ha betalats om lov till

Om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov, skall en byggnadsavgift tas ut.

Byggnadsavgiften skall bestämmas till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som enligt taxa, fastställd med stöd av 11 kap. 5 §, skulle ha betalats om lov hade

¹⁵ Senaste lydelse 1994:852.

Nuvarande lydelse

samma åtgärd hade *meddelats*. Byggnadsavgiften skall dock bestämmas till minst *500 kronor*. När avgiften bestäms på grundval av taxan, skall hänsyn inte tas till sådana höjningar eller sänkningar av normalbeloppet som enligt taxan orsakas av omständigheterna i det särskilda fallet. Hänsyn skall inte heller tas till belopp som avser kostnader för nybyggnadskarta, utstakning eller lägeskontroll av byggnad eller andra mätningstekniska åtgärder.

Är överträdelsen ringa, får byggnadsavgiften bestämmas till ett lägre belopp än som följer av andra stycket eller helt efterges.

Föreslagen lydelse

getts till samma åtgärd. Byggnadsavgiften skall dock bestämmas till minst *ett tjugondels prisbasbelopp*. När avgiften bestäms på grundval av taxan, skall hänsyn inte tas till sådana höjningar eller sänkningar av normalbeloppet som enligt taxan orsakas av omständigheterna i det särskilda fallet. Hänsyn skall inte heller tas till belopp som avser kostnader för nybyggnadskarta, utstakning eller lägeskontroll av byggnad eller andra mätningstekniska åtgärder.

Om överträdelsen är ringa, får byggnadsavgiften bestämmas till ett lägre belopp än som följer av andra stycket eller helt efterges.

6 §¹⁶

Särskild avgift skall tas ut om, i andra fall än som avses i 4 § första stycket, en överträdelse sker genom att

1. arbete utförs utan att det finns någon kvalitetsansvarig enligt 9 kap. 13 §,

2. någon underlåter att göra bygganmälan eller rivningsanmälan när sådan anmälan skall göras eller

3. arbete utförs i strid mot något meddelat enligt denna lag.

Den särskilda avgiften skall bestämmas till minst *200* och högst *1 000 kronor*. Är överträdelsen ringa, behöver någon avgift inte tas ut.

En särskild avgift skall tas ut om *det* i andra fall än som avses i 4 § första stycket sker en överträdelse genom att

2. någon underlåter att göra bygganmälan eller rivningsanmälan när *en* sådan anmälan skall göras, eller beslut som byggnadsnämnden har

Den särskilda avgiften skall bestämmas till minst *ett tjugondels prisbasbelopp* och högst *ett halvt prisbasbelopp*. Om överträdelsen är ringa, behöver någon avgift inte tas ut.

12 kap.

1 §¹⁷

Länsstyrelsen skall pröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det kan befaras att beslutet innebär att

¹⁶ Senaste lydelse 1995:1197.

¹⁷ Senaste lydelse 1998:839.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses, 2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, 3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken <i>inte iakttas</i>, eller 4. en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till <i>behovet av skydd mot olyckshändelser</i>.	3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken <i>inte följs</i>, eller 4. en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa <i>eller säkerhet</i> eller till <i>risken för olyckor, översvämning eller erosion</i>.

13 kap.*6 §¹⁸*

Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 5 kap. 18 § tredje stycket får överklagas av en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har inletts före den 1 januari 2008.
 3. Äldre bestämmelser gäller för överklagande av beslut som har meddelats före den 1 januari 2008.
 4. Äldre bestämmelser om byggnadsavgift och särskild avgift gäller för överträdelse som har ägt rum före den 1 januari 2008.
 5. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om beslut om lov för tillfällig åtgärd som meddelats före den 1 januari 2008.

¹⁸ Tidigare 6 § upphävd genom 1994:819.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen
(1987:10)*Regeringens förslag**Utskottets förslag***8 kap.**4 §¹

För en- och tvåbostadshus och till dem hörande fristående uthus, garage och andra mindre byggnader (komplementbyggnader) krävs, trots bestämmelserna i 1 och 2 §§, inte bygglov för att

1. med mur eller plank anordna skyddade uteplatser inom 3,6 meter från bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 meter och inte placeras närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter,

2. anordna skärmtak över sådana uteplatser som anges i 1 eller över altaner, balkonger eller entréer, om skärmtaken tillsammans med andra skärmtak som har anordnats på tomten med stöd av undantag från krav på bygglov inte täcker en större area än 15,0 kvadratmeter och inte placeras närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter, eller

3. i omedelbar närhet av bostadshuset uppföra komplementbyggnader som

a) tillsammans med andra komplementbyggnader som har uppförts på tomten med stöd av undantag från krav på bygglov inte har en större byggnadsarea än 15,0 kvadratmeter,

b) har en taknockshöjd som inte överstiger 3,0 meter, och

c) inte placeras närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1–3 får vidtas närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Första stycket 3 gäller inte om kommunen enligt 6 § första stycket 1 a har bestämt att åtgärderna kräver bygglov.

1. med mur eller plank anordna skyddade uteplatser inom 3,6 meter från bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 meter och inte placeras närmare *gränsen* än 4,5 meter,

2. anordna skärmtak över sådana uteplatser som anges i 1 eller över altaner, balkonger eller entréer, om skärmtaken tillsammans med andra skärmtak som har anordnats på tomten med stöd av undantag från krav på bygglov inte täcker en större area än 15,0 kvadratmeter och inte placeras närmare *gränsen* än 4,5 meter, eller

c) inte placeras närmare *gränsen* än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1–3 får vidtas närmare *gränsen* än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

¹ Senaste lydelse 1995:1197.

4 b §

För en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader, murar och plank som utanför detaljplan inte ingår i samlad bebyggelse krävs, trots bestämmelserna i 1 och 2 §§, inte bygglov för att

1. göra mindre tillbyggnader, om de inte görs närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter, eller

2. uppföra komplementbyggnader eller murar eller plank i omedelbar närhet av bostadshuset, om det inte görs närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1 eller 2 får vidtas närmare *en annan fastighet eller tomt* än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Första stycket gäller inte om kommunen enligt 6 § första stycket 2 har bestämt att åtgärderna kräver bygglov.

1. göra mindre tillbyggnader, om de inte görs närmare *gränsen* än 4,5 meter, eller

2. uppföra komplementbyggnader eller murar eller plank i omedelbar närhet av bostadshuset, om det inte görs närmare *gränsen* än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1 eller 2 får vidtas närmare *gränsen* än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.